

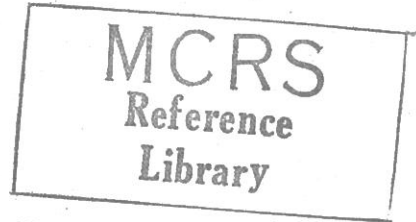
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မဟော်သဇာ
ဇာတ်တော်ကြီး
ပထမတွဲ
အဋ္ဌမတန်း

အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မဟော်သဇာ
ဇာတ်တော်ကြီး
ပထမတွဲ
အဋ္ဌမတန်း

အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

၂၀၁၆-၁၇

၂၀၁၆-၁၇ ပညာသင်နှစ်

အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၏ မူပိုင်ဖြစ်သည် ။

မာတိကာ

ဦးရေ		စာမျက်နှာ
စကားချိုး	. . .	က
အမှာစာ	. . .	ခ
ပဏာမ	. . .	ဃ
နိဒါန်း	. . .	စ
၁။ မဟော်သဓာဖွားတော်မူခန်း	. . .	၁
၂။ ဇရပ်ဆောက်ခန်း	. . .	၈
၃။ အိပ်မက်အရ ပညာရှိကိုရှာခန်း	. . .	၁၁
၄။ အမဲသားတစ် ချစေခန်း	. . .	၁၄
၅။ နွားတရားစီရင်ခန်း	. . .	၁၆
၆။ လည်ရွဲတရား စီရင်ခန်း	. . .	၂၀
၇။ ချည်ထွေးတရား စီရင်ခန်း	. . .	၂၃
၈။ သားတရား စီရင်ခန်း	. . .	၂၅
၉။ ရထားတရား စီရင်ခန်း	. . .	၂၈
၁၀။ ရှားလုံတံ ပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၃၁
၁၁။ ဦးခေါင်းခွံ ပြဿနာဖြေခန်း	. . .	၃၃
၁၂။ မြွေပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၃၄
၁၃။ ကြက်ပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၃၅
၁၄။ ပတ္တမြားပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၃၇
၁၅။ သားဖွားပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၃၉
၁၆။ ထမင်းပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၄၁
၁၇။ သဲလွန်ပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၄၂
၁၈။ ရေကန်ပြဿနာ ဖြေခန်း	. . .	၄၃

စကားချီး

ဤ မဟော်သဓာ ဇာတ်တော်ကြီးကိုအပတ်တကုတ် ကြိုးစားအားထုတ်လျက်အနက်ပြန်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကား မင်းဘူးဆရာတော် အရှင်ဦးဩဘာသ တည်း။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၀ပြည့် အနီးအနားတစ်ဝိုက်တွင် ဖွားသန်စင်သည် ဟုထင်မှတ်ရလေသည်။

ထိုအရှင်သူမြတ် ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သော ဇာတ်တော်နိဂုံးများအရ စကုပိုင်ရပ်သာမြို့ မင်းဘူးရွာတွင် တနင်္ဂနွေနေ့၌ ဖွားမြင်၍ အသည်ကြီး၏သား ဖြစ်ကြောင်းသိရ၏။

မင်းဧကရာဇ် ပင့်ခေါ်ချီးမြှောက်ခြင်းခံရသော မင်းဘူးရွာ အနောက်ဘက်ရှိ လေသာကျောင်း ဆရာတော်ထံ၌ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါကပင် ဆည်းကပ် ကျိုးနွံလျက် ပညာရင်နို့သောက်စို့ရသော တပည့်ရင်း ဖြစ်လေသည်။

တပည့်အပေါင်းတို့တွင် “တစ်ခေါ်စလောက်၊ ရမြောက်နည်းနာ၊ အမည်မှာမူ၊ ဉာဏ်ဝါဒိပွတိ၊ ဖွားဖွယ်ရှိလျက်” ဟု ဆိုထားသည့်အတိုင်း သူမတန်အောင် ဉာဏ်ထက်သန် ပုံပေါက်လေသည်။

လေသာကျောင်းဆရာတော်ကြီး၏ ကျောင်းဒကာ ဦးဝဇာ သား မောင်ထောက်မည်မှန်း ဆွေခင်ပွန်း သည် “ကောင်းဟုတ်မင်္ဂလာရေးစီပါ” ဟု အညွတ်အနူး၊ ပန်ကြားဖူးသည့်အလျောက်၊ နောင်လာ နောက်သား အကျိုးပွားစေရန် ဘုရားဟောဒေသနာ မဟာနိပါတ်ဇာတ်တော်ကြီး ဆယ်စောင်ကို ပြန်ဆို ရေးသားရန် ရည်စူးခဲ့ဟန်ရှိလေသည်။

ထို့ကြောင့် စာပေပရိသတ် ကျက်မှန် လိုက်စားနေဆဲ ဝါတော်နုနယ်ငယ်ရွယ်ပျိုမျှစ်သော အခါက ပင် စန္ဒကုမာရဇာတ်၊ နာရဒဇာတ်များကို ၁၁၄၄- ခုနှစ်အတွင်း ရေးစီခဲ့လေသည်။

၁၁၄၅-ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ဝိဇ္ဇာဇာတ်နှင့် ဝေဿန္တရာဇာတ်ကို ပြီးစီးခဲ့စေသည်။

မဟော်သဓာဇာတ်ကို ပြန်ဆိုရေးသားရာ၌ ဇာတ်ကြောင်းရှည် လျားသည့်အတွက် အချိန်ယူလျက် ၁၁၄၆ - ခုနှစ်တွင် အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။

၁၁၄၇-ခုနှစ်အတွင်း မဟာဇနကဇာတ်နှင့် ၁၁၄၈-ခုနှစ်၌ နေမိဇာတ်၊ တေမိဇာတ်များကို စကား ပြေပြန်ဆိုရာ၌ အပြီးတိုင်ခဲ့လေသည်။

ကျန်ဇာတ်တော်ကြီးများဖြစ်သော ဘူရိဒတ္တဇာတ် ၁၁၄၈-ခုနှင့် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ် ၁၁၈၈-ခု တို့ ကိုကား အခြားအရှင်သူမြတ်တို့သည် စကားပြေပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။

ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီးကို ၁၁၄၅-ခု တပေါင်းလဆန်း ၉ရက်နေ့တွင် ပြီးစီး အောင်မြင်ကြောင်း နိဂုံးတွင် အတိအလင်းဖော်ပြထားလေသည်။

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးကို အဆင့်အတန်း မြင့်မားစေရန် ပညာရေး အစီအစဉ်သစ်ဖြင့် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထိုအစီအစဉ်သစ်အရ အခြေခံပညာရေးကဏ္ဍတွင် မြန်မာစာအခြေခံခိုင်ခံ့တောင့်တင်း၍ ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်စေရန် မြန်မာစာသင်ရိုးကို ပြန်လည်ရေးဆွဲပါသည်။

အဆိုပါသင်ရိုးအရ အခြေခံပညာအလယ်တန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်သင်ကြားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ စာဖတ်၍ နားလည်စေရန်နှင့် နားလည်သည်ကို ရှင်းလင်းပြောပြနိုင်စေရန်။
- ၂။ ဝေါဟာရ ကြွယ်ဝစေရန်၊ စကားအသုံးအနှုန်းများ နားလည်စေရန်နှင့် မှန်ကန်စွာ သုံးတတ်စေရန်။
- ၃။ ဝါကျသဘောကို နားလည်စေရန်နှင့် ဝါကျဖွဲ့ပုံမှန်ကန်စေရန်။
- ၄။ သဒ္ဒါစည်းကမ်းနှင့်အညီ ပြေပြစ်ရှင်းလင်းစွာရေးတတ်စေရန်။
- ၅။ စကားပြေနှင့် ကဗျာများကို လေ့လာတတ်စေရန်။

အထက်ပါ ရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ အခြေခံပညာအလယ်တန်းအဆင့် အဋ္ဌမတန်းတွင် သင်ကြားနိုင်ရန် မဟော်သဓာဇာတ်တော်ကို ရွေးချယ်ပြဋ္ဌာန်းပါသည်။

မြန်မာတို့တွင် “နုမှာငါးရာ၊ ရင့်မှာတစ်ကျိပ်” ဟူ၍ ဆိုရိုးစကားရှိသည်။ မြတ်စွာဘုရား ထုတ်ဖော်ဟောကြားခဲ့သော ဖြစ်တော်စဉ်ဘဝပေါင်း ငါးရာလေးဆယ့်ခုနစ် ဘဝရှိရာ မှတ်ရလွယ်အောင် ဇာတ်တော်ငါးရာငါးဆယ် ဟူ၍ အမှတ်အသားပြုကြသည်။ ထိုငါးရာလေးဆယ့်ခုနစ်ဘဝတွင် နုစဉ်ဘဝပေါင်း ငါးရာသုံးဆယ့်ခုနစ်ဘဝနှင့် အရင့်အမာဘဝ ဆယ်ဘဝ ပါဝင်သည်ကို “နုမှာငါးရာ၊ ရင့်မှာတစ်ကျိပ်” ဟုဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်တော်များသည် မြန်မာစာပေတွင် ဇာတ်တော်ငါးရာငါးဆယ်နှင့် ဇာတ်တော်ကြီး ဆယ်ဘွဲ့ဟူ၍ ထင်ရှားသည်။ ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်ဘွဲ့တွင်ဘူရိဒတ္တဇာတ်တော်နှင့် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်တော် နှစ်စောင်မှလွဲ၍ မဟော်သဓာဇာတ်တော်အပါအဝင် ဇာတ်တော်ရှစ်စောင်ကို စကုပိုင်ရပ်သာမြို့၊ မင်းဘူးရွာ ဇာတိ ဆရာတော်အရှင်ဦးဩဘာသ စီရင်ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ မဟော်သဓာဇာတ်တော်ကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခုနှစ်တွင် အပြီးသတ်ပြုစုခဲ့သည်။

မဟော်သဓာဇာတ်တော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် အလောင်းတော်ဘဝက အလွန်ဉာဏ်ပညာ ရှိဖူးသည့်အဖြစ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူခဲ့သည်။

မဟော်သဓာဇာတ်တော်ကို လေ့လာရာတွင် မင်းဘူးဆရာတော် အရှင်ဦးဩဘာသ၏ စကား သုံးနှုန်းပုံ၊ စာပေဝေါဟာရကြွယ်ဝပုံနှင့် စကားပြေ အစီအကုံး အနှုန်းအဖွဲ့ ရှင်းလင်းပြေပြစ်ပုံတို့ကို သတိပြု လေ့လာမှတ်သားရာသည်။ တရားစီရင်ခန်း၊ ပြဿနာဖြေခန်း၊ ပညာခန်းများကို လေ့လာရာတွင်လည်း မဟော်သဓာသုခမိန်၏ ကျိုးကြောင်းဆက်စပ် ဆင်ခြင်တတ်ပုံ၊ တရားနည်းလမ်းကျအောင် ဆုံးဖြတ်တတ်ပုံ၊ ပြဿနာ ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်ပုံနှင့် ဉာဏ်ပညာထက်မြက်ပုံတို့ကို အထူးသတိပြု လေ့လာရသည်။

ဇရပ်ဆောက်ခန်းတွင်လည်း မဟော်သဓာသုခမိန်၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ကောင်းမွန်ပုံတို့ကို သတိ ပြု လေ့လာရသည်။

မဟော်သဓာ ဇာတ်တော်ကို လေ့လာဆည်းပူးကြလျက် မဟော်သဓာသုခမိန်၏ ငယ်ရွယ်စဉ် ဘဝကပင်စ၍ ဉာဏ်ပညာကြီးပုံ၊ အမြော်အမြင်ရှိပုံနှင့် ထက်မြက်သော စိတ်ကူးစိတ်သန်းကောင်းပုံတို့ကို အတုယူကာ မိမိဘဝ ပြဿနာ အခက်အခဲဟူသမျှကို ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍ မှားမှန်ကောင်းဆိုး ကြောင်းကျိုး ဝေဖန်နိုင်စွမ်းရှိအောင် အားထုတ်ကြရာသတည်း။

မဟော်သမာ ဇာတ်တော်ကြီး

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဏာမ

မဟန္တဉာဏောသဓနိဗ္ဗိသံသံ၊

သဒ္ဓမ္မသံယပ္ပရိဝါရိတံ တံ။

မဟံ ဂရံ ဉာဏုပိတံ နမံ မံ၊

တေဇန္တုတေသံနုဘဝါပသံသံ။

ဣန္ဒဝဇိရာ၊ ဥပေန္ဒဝဇိရာနှစ်ပါးရောသော ဥပဇာတိဂါတာ

အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ မဟန္တဉာဏောသဓနိဗ္ဗိသံသံ၊ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့ထက် ကဲလွန်သော မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တည်းဟူသော သုဒ္ဓိနတ်ဆေးကို ရပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝေဒယျတို့၏ သန္တာန်၌ ကိလေသာတည်းဟူသော အဆိပ်အတောက်ကို ဖျောက်ပယ်ငြိမ်းအေးပေးတော်မူ လျက် အတုမရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါင်းတို့၏ စုဝေးရာလည်း ဖြစ်တော်မူထသော။ သဒ္ဓမ္မသံယပ္ပရိ ဝါရိတံ၊ သွက္ခာ တကာအစရှိသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော ဆယ်ပါးသောတရားတော်၊ သုပ္ပဋိပန္နတာ အစရှိသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော ရှစ်ယောက်သော ပရမတ္ထ သင်္ဃာတော်၊ သမ္မုတိသင်္ဃာတော် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သာဝကပရိသတ်၊ မြတ်သော အခြံအရံလည်း ရှိတော်မူ ထသော။ တံတာဒိသံ၊ ထိုသို့သော ဂုဏ်ဖြင့် သုံးဘုံမှန်ကင်း တရားမင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ နမံနမာမိ၊ ရိုသေစွာရှိခိုးပါ၏။ နမသသိတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ဉာဏုတံ၊ ပရိယတ္တိ ဓမ္မ၌ ရွံ့ရှာခြင်းကင်းသော ဝိသာရဒဉာဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူထသော။ မဟံ-မဟန္တံ စင်ကြယ်စွာသော ပဋိပတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ ပူဇော်ထိုက်သော မဟာထေရ်ကြီးလည်း ဖြစ်တော်မူထသော။ ဝါ၊ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ဉာဏု ပိတံ၊ အသိဉာဏ်ကိုလည်း ပျိုးစေတော်မူတတ်ထသော။ ဂရုဓ္မိ၊ ကျေးဇူးရှင်ဆရာမြတ်ကိုလည်း။ နမံ-နမာမိ၊ ရိုသေစွာရှိခိုးပါ၏။ တေသံဗုဒ္ဓါဒိရတန ဂရုနံ၊ ထိုရှိခိုးအပ်ပြီးသော ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ဆရာကျေးဇူး ရှင်တို့၏ အာနုဘာဝါ သေဋ္ဌဗလား၊ မြတ်သော အစွမ်း အာနုဘော်တော်တို့သည်။ မံ မမ၊ အကျွန်ုပ်၏၊ ဉာဏဗလံ၊ ဉာဏ်အစွမ်းကို။ ပသံသံ ပသံသန္တာ၊ ချီးမြှောက်တော်မူကုန်လျက်၊ တေဇန္တု၊ မောဟမိစ္ဆာ၊ စင်စွာပယ်ဖျက်၊ ထက်ကြောင်း သွေးတော်မူစေကုန်သတည်း။

ဤဂါထာ၌ မဟံဟူသောပုဒ်၊ ဣဏုပိတံ ဟူသော ပုဒ်တို့ကို အနက် နှစ်နည်းပေးသည်ကား။ အဘိန္ဒူ ပဒဝါကျ သိလေသနည်း ရသင့်သောကြောင့်ပေးသတည်း။ လေးပါဒတို့၏အဆုံး၊ အဆုံး၌ နှစ်လုံး သော အက္ခရာကို အစုံထား၍ ဖွဲ့အပ်သောကြောင့် ပါဒန္တက္ခရ ယမက ဂါထာဟု အလင်္ကာနည်းယူအပ်၏။ ဤဂါထာသည် ရဝါကာ သဂ္ဂိ ယုတ္တာပိ၊ မဟာသမ္ပတ္တိကာ ဟောန္တိ။ ဟူ၍ ဆန်းဋီကာ လာသည်နှင့်အညီ။ နေနတ်သားစောင့်သော ဇရိုဏ်းနှင့်၊ အာကာသစိုးနတ်သားစောင့်သော တစ်ဂိုဏ်း၊ မိတ်သဟာယချင်း ယှဉ်၍ ဖွဲ့အပ်သောကြောင့် မဟာသမ္ပတ္တိကို ပြီးစေတတ်သောအားဖြင့် ရန်ဆူးရန်ပြောင့် နှောင့်ယှက် ပိတ်ပင်ခြင်းမရှိ၊ မငြိမတွယ် သွားတတ်သော သိကြားမင်း၏ ဝရဇိန်လက်နက်နှင့် တူသည်ဖြစ်၍ ဝဇီရ ဂါထာဟု ဝုတ္တော ဒယဆရာ မှည့်အပ်၏။ ဇရိုဏ်းသည် ပုန္ဒုဖုသျှ နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်ရကား။ ဤဂါထာကို ဖွဲ့အပ်သောဆရာ၏ လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့အပ်သောနေ့၏ လည်းကောင်း၊ ထိုနက္ခတ်သည် ဝရဇုတ် ကြိမ် သည်ဖြစ်၍ ကဗျာဗန္ဓ ဖွဲ့တတ်ကုန်သော ကဝိတို့၏ ငြူစူနှောင့်ယှက်ခြင်းအပြစ်တို့မှ လွတ်စေခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်၍ မတိုမရှည် ချွတ်လွယ်ဖတ်လွယ်ခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း ဤဥပဇာတိဂါထာဖြင့် အာသိသပုဗ္ဗက ဂန္ဓာရမ္မကို ဆိုသတည်း။ ထိုဂါထာ၏ အတ္ထနယ၊ သဒ္ဓါနယ၊ ဆန္ဒနယ စသည်တို့ကို ဆိုလျှင်ကား များစွာ၏။ စကားလိုရင်းကို မရောက်နိုင်သဖြင့် နားထောင်သူ ငြီးငွေ့၍ ကုသိုလ် မင်္ဂလာ သဒ္ဓါတရား မပွားအံ့စိုးသောကြောင့် မဆိုပြီ။

ပဏာမပြီးပြီ။

နိဒါန်း

ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူလျက် ရန်သူတကာတို့၏ မာန်ကို ပယ်နှံ့ဖြတ်ချိုး၍ ကိုးပါးသော အမြိုက်ရေဖြင့် ဝေနေယျတို့အား သနားလေးမြတ် ဖျန်းဆွတ်ငြိမ်းဆေး ပေးတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ကာသိတိုင်း ကောသလတိုင်းတို့၏ အခွန်ဆက်ရာ မြို့ရွာခရိုင် ရှစ်သောင်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် အစိရဝတီမြစ်ကြီး၏နဖူး၌ အထူးထူးသော အသုံးအဆောင်တို့နှင့် ပြည့်စုံစွာ မြို့တွင်း မြို့ပြင်နေ အိမ်ခြေငါးသန်းခန့်သိန်းတို့ဖြင့် ပြည့်လျက် သာဝတ္ထိအမည်ရှိသော ရာဇဌာနီမင်းနေပြည်ကြီး၏ မနီးမဝေး ကုလလေးတာ ငါးရာခန့်လောက် အနောက်တောင်ထောင့် ခပ်ယွန်းဦးစွန်း သဖွယ်ဖြစ်သော မြေအချက်အချာ၌ အနာထဝိဇာ သူဌေးကြီး ဆောက်လုပ်ကပ်လျှူအပ်သော ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူသောအခါ ပညာပါရမီတော်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညာလောသဗ္ဗသေနာယ အစရှိသော ဂါထာ တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဤ “မဟော်သဓာပဏ္ဍိတ ဓာတ်တော်ကြီး”ကို ဟောတော်မူ၏။

အကြောင်းကား တစ်နေ့သ၌ ရဟန်းတို့သည် တရားသဘင် အစည်းအဝေး ဖြစ်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ ပညာတော်ကို ဤသို့ ချီးမွမ်းကြကုန်၏။ အရှင်တို့၊ လာခြင်းကောင်းသော မြတ်စွာဘုရား သည် ကြီးမြတ်သောမဟာပညာ၊ မြေကြီးအထုနှင့် ဟူသော ပုထုပညာ၊ ရွှင်လန်းသော ဟာသပညာ၊ လျင်မြန်သော ဇေတဝန်ပညာ၊ ဝရဇိန် လက်နက်ကဲ့သို့ ထက်မြက်လှစွာသော တိက္ခပညာ၊ ခဲခက်နက်နဲသော ဂမ္ဘီရပညာ၊ ယုံမှားသင်္ကာ မိစ္ဆာအထုံးအဖွဲ့ကို ဖြေနိုင်သော နိဗ္ဗေဒိတပညာ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ မိစ္ဆာအယူကို နှိမ်နင်းနိုင်သော ပရပူဝါဒဒဒနပညာ၊ ဤသို့သော ပညာတော်အပေါင်းတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ထိုပညာတော်၏ အစွမ်းဖြင့် ကူဋဒန္တ အစရှိသော ပုဏ္ဏား၊ သဘိယ၊ သစ္စကအစရှိသော ပရိပိုဇ်၊ အာဠာဝက အစရှိသော ဘီလူး၊ သိကြားအစ ရှိသော နတ်၊ ဗက အစရှိသော ဗြဟ္မာ၊ ဤသို့လောက၌ ထင်ရှားကုန်သော ပုဏ္ဏား၊ ပရိပိုဇ်၊ ဘီလူး၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ မာန်စွယ်ကို နုတ်ပယ် ချိုးဖြတ်လျက် မြတ်သော အဆုံးအမ တော်ကိုပေးသဖြင့် အဆိပ်အတောက်မရှိသည်ကို ပြုတော်မူ၏။ များစွာကုန်သော လူအပေါင်းတို့အားလည်း ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို ပေးတော်မူ၍ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်၌ တည်စေတော်မူ၏။ ဤသို့ ချီးမွမ်း၍ မကုန်နိုင်သော ပညာရှိတော်မူ၏ဟု နှစ်သက်ရွှင်လန်းချီးမွမ်းလျက်နေကြကုန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြွတော်မူလတ်၍ ရဟန်းတို့၊ ယခုငါလာတော်မူသောအခါ အဘယ် စကားဖြင့်သင်တို့ အစည်းအဝေး ဖြစ်ကြကုန်သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ရဟန်းတို့လည်း အရှင်ဘုရား ကိုယ်တော်၏ ပညာပါရမီတော်ကို ချီးမွမ်းကြပါကုန်သည်ဟုလျှောက်လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့ ယခုအခါကား ငါဘုရားသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အထွတ်အမြတ်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်၍ ပညာတော်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၌ အံ့ဖွယ်မဖြစ်လွန်းသေး၊ ရှေးပါရမီမရင့်သေးမီ ကာလဘဝကပင်လျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို

ရှာသော ငါဘုရား၏ အလောင်းတော်သည် အလွန်ပညာရှိဖူးသည်သာဖြစ်၏ဟုမိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူလျက်နေ၏။ ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် ဘုန်းတော်အလွန်တရာ ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အရှင်ဘုရား ရှေးပါရမီ မင်္ဂလာလဘဝက ပညာရှိဖူးတော်မူသောအဖြစ်ကို ဖွင့်လှစ် ပောကြားတော်မူပါမှ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ချမ်းသာကြောင်း ဖြစ်ပါမည်ဟုလျှောက်ထား တောင်းပန်ကြလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ်ကိုဆောင်၍ ဤမဟော်သဓာပက္ခိတဇာတ်ကို ဟောတော်မူ၏။

ဤကား နိဒါန်းတည်း။

၁။ မဟော်သဗ္ဗာဏောတော်မူခန်း

လွန်လေပြီးသောအခါ ဝိဒေဟရာဇ်တိုင်း မိတ္ထိလာပြည်၌ ဝေဒေဟ အမည်ရှိသောမင်းသည် မင်းပြု၏။

ထိုမင်းသည် ဝေဒေဟ အမည်တွင်သည်ကား ဝိဒေဟေ ဣဿရော ဝေဒေဟော ဟူသော ဝိဂြိုဟ်နှင့်အညီ ဝိဒေဟရာဇ်တိုင်းကို အစိုးရသောကြောင့် “ဝေဒေဟ” ဟု အမည်တွင်သတည်း။

ထိုဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးအား အကျိုးအကြောင်း ကောင်း မကောင်း ရာမရာကို ဆုံးမညွှန်ပြတတ်သော မင်းတိုင်ပင်အမတ် သုခမိန်တို့ကား-

- ၁။ သေနက အမည်ရှိသောအမတ်
- ၂။ ပက္ကသ အမည်ရှိသောအမတ်
- ၃။ ကာမိန္ဒ အမည်ရှိသောအမတ်
- ၄။ ဒေဝိန္ဒ အမည်ရှိသောအမတ်

ဟူ၍ သုခမိန်အမတ်ကြီးလေးယောက်ရှိ၏။

ထိုဝိဒေဟရာဇ်မြို့မှ မနီးမဝေး လေးမျက်နှာအရပ်တို့၌-

- ၁။ အရှေ့က ပါစီနယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ
- ၂။ တောင်က ဒက္ခိဏယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ
- ၃။ အနောက်က ပစ္ဆိမယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ
- ၄။ မြောက်က ဥတ္တရယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ

ဟူ၍ ညဉ့်နံနက်ဈေး၊ သူဌေးသူကြွယ်၊ ကုန်သည်လယ်လုပ်၊ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သော အိမ်ဈေးတို့ဖြင့်နေ၍ ပျော်ဖွယ်ဖြစ်သော ရွာကြီးလေးရွာတို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုရွာကြီးလေးရွာတို့တွင် မြို့မှအရှေ့မျက်နှာ ပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာ၌ သီရိဝဗ္ဗအမည်ရှိသော သူဌေးကြီးသည် သူဌေးငယ် သူကြွယ်ဆွေမျိုးများစွာတို့နှင့် ပြည့်စုံစွာနေ၏။ သူဌေးမကား သုမနဒေဝီ အမည်ရှိ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ စုတေခွဲ၍ သီရိဝဗ္ဗ သူဌေးကြီး၏မယား သုမနဒေဝီအမည်ရှိသော သူဌေးမဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေယူ၏။ ဘုရားလောင်းနတ်သားနှင့် တပေါင်းတဖော်တည်းဖြစ်သော နတ်သားတစ်ထောင်တို့သည်လည်း ဘုရားလောင်းနှင့် အတူပင်လျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ စုတေခွဲ၍ သီရိဝဗ္ဗ သူဌေးကြီး၏ အပေါင်းအဖော်ဆွေတော် မျိုးစပ်ဖြစ်သော သူဌေးငယ်တို့၏ အိမ်တို့၌ အသီးသီး ပဋိသန္ဓေယူကြကုန်၏။

ဘုရားလောင်း ပဋိသန္ဓေယူသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ပင်လျှင် ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီး၌ ဤသို့သော အိပ်မက်မြင်မက်၏။

မင်းအား ညီလာခံရာ မြေအပြင်၌ပင်လျှင် လေးထောင့်သောအရပ်တို့၌ မြို့တံတိုင်းခန့် အမြင့်ရှိ
သော မီးပုံကြီးလေးပုံတို့သည် ထလတ်၍ တလျှပ်လျှပ် တထိန်ထိန် အရှိန်အဝါနှင့် တောက်ပကုန်၏။
ထိုမီးပုံကြီး လေးခုတို့၏ အလယ်၌ပင်လျှင် ပိုးစုန်းကြူးခန့်ပမာဏရှိသော မီးပုံငယ်သည် ထလတ်ပြန်၍
အလျှံကဲမိုးသဖြင့် ထိုမီးပုံကြီး လေးခုတို့ကိုလွှမ်းလျက် အထက်ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်တက်၍ စကြဝဠာ
တိုက်အလုံး၌ ဖုံးကွယ်တတ်သော အမိုက်မှောင်ကို အရောင်အဝါဖြင့် ပျောက်စေ၍ တောက်ပလျက် တည်၏။
ထိုမီးပုံငယ်သည် ကောင်းကင်၌ ထွန်းလင်းပြီး၍ မြေသို့တစ်ဖန် ကျလတ်ပြန်သော် မုန်ညင်းသီး
ပမာဏခန့်သာထင်၍ နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်၌ ရှိကုန်သော နတ်ပရိသတ်၊ လူ့ပြည်၌ရှိကုန်သော လူပရိသတ်
အပေါင်းတို့သည်လည်း ထိုမီးပုံငယ်ကို ပန်းနံ့သာ စသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်ကုန်၏။ မီးလျှံအတွင်း၌ လူအပေါင်း
တို့သည် သွားလာကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည်လည်း မွေးတွင်းမျှပူရှိန်သော မည်သည်မရှိ။ ချမ်းငြိမ်းစွာလျှင်
သွားလာကြကုန်၏။ ဤသို့သော အိပ်မက်ကို မင်းကြီးမြင်မက်သတည်း။

ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ဤသို့အိပ်မက်ကို မြင်ပြီးလျှင် ကြောက်လန့်တကြား နိုးလတ်သဖြင့် ထ၍
ငါ့အားအဘယ်သို့ဖြစ်လတ္တံ့သည်မသိဟု ကြံမိသောစိတ်ဖြင့် အိပ်မပျော်နိုင်။ ထိုင်လျက်ပင်လျှင်
နေအရုဏ်တက်၍ လေးချက်တီးကျော် အချိန်ရှိလျှင် သုခမိန်အမတ်ကြီး လေးယောက်တို့သည် ရှေ့နောက်
အစဉ်သင့် မင်းခွင့်မင်းရေး မေးလျှောက် တိုင်ပင်ဆင်ခြင်စုံစမ်းမြဲအတိုင်း နန်းတော်သို့ဝင်၍ မင်းကြီးအား
ခစားကြလျက် “အရှင်မင်းကြီး၊ ယနေ့ည၌ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာစွာ စက်တော်ခေါ်၍ ပျော်မွေ့ငြိမ်းအေးတော်မူ
ပါ၏လော” ဟု သာရဏီယကထာစကား လျှောက်ထားကြကုန်၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် “သုခမိန်
အမတ်ကြီးတို့ ယနေ့အဘယ်မှာ ချမ်းသာစွာ အိပ်ရအံ့နည်း။ ဤသို့သော အိပ်မက်ကို ပြက်ပြက်ထင်ထင်
ငါမြင်မက်တော်မူ၏” ဟု မြင်မက်တိုင်း အလုံးစုံသော အိပ်မက်ကို သုခမိန်တို့အား ပြန်ကြားလေ၏။

ထိုအိပ်မက်ကို ကြားလျှင် သေနကသုခမိန်သည် ဤသို့ဖတ်၏။ “အရှင်မင်းကြီး၊ မည်သည်ကိုမျှ
စိုးရိမ်တော် မမူပါလင့်။ မြင်မက်သော အရှင်မင်းကြီး အိပ်မက်တော်သည် မင်္ဂလာရှိသော အိပ်မက်တည်း။
အရှင်မင်းကြီးအား များမြတ်သော စီးပွားချမ်းသာ ဘုန်းကျက်သရေတော် တိုးတက်ရာသောအကြောင်း
ဖြစ်ပါသည်” ဟု လျှောက်၏။

“အရှိန်လျှံညီး မီးတောက်ကိုစင်မြင်မက်သည် ဖြစ်လျက်အဘယ်ကြောင့် ချမ်းသာရာ ဖြစ်မည်ဟု
သင်ဖတ်သနည်း။ အကြောင်းအကျိုးစပ်၍ အတပ်သိသာအောင်ဖတ်လော့” ဟု မင်းကြီးဆို၏။

သေနကသုခမိန်သည် “အရှင်မင်းကြီး မီးတောက်မီးလျှံ ဟူသည်ကား ဉာဏ်ပညာဘုန်းကျက်သရေ
ပင်ဖြစ်သည်။ အိပ်မက်တော်၌ မီးပုံကြီးလေး ပုံကို မြင်မက်တော်မူသည်ကား အကျွန်ုပ်တို့ အမတ်ကြီးသုခမိန်
လေးယောက်တို့သည် တိုင်းရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ အရှင်အရေးတော်တို့၌ မြွေယုက်မိုက်မှောင် ကင်းလျက်
ထွန်းလင်းသောပညာဖြင့် စိတ်ဖြာခွဲခြမ်း ဝေဖန်စီရင်တတ်သော အမတ်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်နှင့်လျော်စွာ
အကျွန်ုပ်တို့ သုခမိန်လေးယောက်ကို ရည်၍မြင်မက်တော်မူသည်။ ထိုမီးပုံကြီးတို့၏ အလယ်၌ ပိုးစုန်းကြူး
ခန့်ပမာဏရှိသော မီးပုံငယ်ကို မြင်မက်တော်မူသည်မှာ ပါရမီတော် ဘုန်းတော်ကြောင့် အသစ်ပညာရှိ

တစ်ယောက် ပေါ်ထွန်းမည့်အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပညာရှိသည် အကျွန်ုပ်ကို သုခမိန်လေးယောက် တို့ကိုလွှမ်း၍ နတ်နှင့်တကွသော လူ၌အတုမရှိ မိမိကျေးဇူးပညာဂုဏ်ဖြင့် ကျော်စောထင်ရှားစွာ ဖြစ်မည် ကား မချွတ်ရာပြီ” ဟု အိပ်မက်ကို ဖတ်ကြားလျှောက်ထား၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် သေနကသုခမိန် စကားကို ကြားလျှင် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် “အမတ်ကြီးသုခမိန်၊ ယခု သင်ဖတ်သော ပညာရှိသုခမိန် သည် အဘယ်မှာရှိမည်နည်း” ဟု မေး၏။ သေနကအမတ်ကြီးသည် မိမိသင်အပ်သော ဗေဒင်ကျမ်း၊ နေမိတ္တက ကျမ်းတို့၌ ထွက်သည့်အတိုင်း နတ်မျက်စိကို ရသကဲ့သို့ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မြင်၍ “အရှင်မင်းကြီး၊ ယခုဤပညာရှိသည် ပဋိသန္ဓေ ယူဆသော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။ ဖွားဆဲသော်လည်း ဖြစ်ရာ သည်” ဟု လျှောက်၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ထိုအိပ်မက် မြင်သည့်နေ့မှစ၍ သေနက အမတ်ကြီး စကားကိုသာလျှင် တစ်နေ့မပြတ် အောက်မေ့လျက်နေ၏။ သုမနဒေဝီ သူဌေးမသည်လည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင် ခြင်းဖြင့် ဆယ်လမြောက်လတ်သော် ဘုရားလောင်းကို ဖွားမြင်၏။ ဟိုဘုရားလောင်း ဖွားမြင်သော ခဏ၌ပင် လျှင် သိကြားမင်းသည် လူပြည်ကို ရှုကြည့်လက်သော် ဘုရားလောင်း သတို့သား ဖွားမြင်သောအဖြစ်ကို မြင်လတ်၍ သတို့သားဘုရား အညွန့်ကို နတ်နှင့်တကွသော လူ၌ပါသည် ထင်ရှားစေခြင်းကို ပြုထိုက်လှ၏ ဟု မထင်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်လာလတ်၍ ဘုရားလောင်း ဖွားစခဏဝယ် တစ်ခုသော ဆေးတုံးကို ဘုရားလောင်း သတို့သား၏ လက်ပေါ်၌ထားပြီးလျှင် မိမိနေရာ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ သွားလေ၏။

ဘုရားလောင်းသည် ထိုနက်ဆေးတုံးကို လက်ဖြင့်ကိုင်ဆုပ်လျက်နေ၏။ မယ်တော် သုမနဒေဝီ၌ လည်း တစ်ပါးသော သူတို့ကဲ့သို့ သားဖွားခြင်း ဆင်းရဲသည် တစိုးတစ်မျှမရှိ။ မမကရိုက်ရေစစ်မှ ထွက်သော ရေကဲ့သို့ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ ချမ်းသာသဖြင့်ဖွား၏။ မယ်တော်သုမနဒေဝီသည် သတို့သားငယ်၏ လက်၌ ဆေးတုံးကိုမြင်လျှင် “ချစ်သား အဘယ်မှ ရသနည်း” ဟုဆို၏။ ဘုရားလောင်း သတို့သားငယ်သည် “မိခင် ဤကား နတ်ဆေးတုံးတည်း။ မိခင်ယူလော့။ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းဖြင့် မကောင်းသော အနာရောက်၍ မပျောက်နိုင်ကုန်သော သူတို့အား ဤဆေးကို သွေး၍လိမ်းစေလော့” ဟု ဆိုလျက် မယ်တော် လက်ပေါ်၌ ထား၏။ မယ်တော်သုမနဒေဝီလည်း ထိုအကြောင်းကို သူဌေးကြီးအား ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာပြော၏။ ထိုသီရိဝဇ္ဇနသူဌေးကား ခုနစ်နှစ်ရှိပြီးသော ဦးယဉ်းခေါင်းခဲနာသည်ရှိ၏။ သူဌေးကြီးသည် သုမနဒေဝီ သူဌေးမ စကားကိုကြားလျှင် အလွန်ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာလျက် ဤငါ၏သားငယ်သည် အမိဝမ်းမှ ဖွားစကပင်လျှင် ဆေးတုံးကို ကိုင်၍ဖွား၏။ ဖွားပြီးလျှင်လည်း အမိနှင့် စကားပြော၏။ ဤသို့သော အခြင်းအရာသည် သူ တစ်ပါးဘုန်းနည်းသော သူတို့၌ မဖြစ်ရာ။ ငါ့သားငယ်၏ ပါရမီကြောင့် ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးကုန်သော သူတို့သည် ဤဆေးတုံးကိုပေးသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဤဆေးတုံးသည်လည်း အာနုဘော်ရှိရာ၏ဟု ယုံကြည်သဖြင့် ထိုဆေး တုံးကို ကျောက်ပျဉ်၌သွေး၍ အတန်ငယ် မိမိနဖူးပြင်၌လိမ်း၏။ ထိုလိမ်းသော ခဏ၌ပင်လျှင် ခုနစ်နှစ် စွဲရောက်၍ မပျောက်နိုင်သော ဦးယဉ်းခေါင်းခဲနာသည် ပဒုမ္မာကြာရွက်မှ လျှောက်ကျသော ရေပေါက်ကဲ့သို့ ပျောက်ကင်းလွတ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ သူဌေးကြီးသည် မိမိ၌အနာပျောက်လျှင် ဤဆေးတုံးသည် အလွန်အာနုဘော်ရှိစွာ လွန်စွာနှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၍ ဘုရားလောင်းသတို့သား၏ ဆေးတုံးကို

ကိုလျက်ဖွားသောအဖြစ်သည် ဇနပုဒ်မြို့ရွာ ရှစ်မျက်နှာသော အရပ်တို့၌ ကျော်စောထင်ရှားခြင်းဖြစ်၏။ မည်သည့်အနာမဆို ခပ်သိမ်းကုန်သော လူအပေါင်း တို့သည် မိမိတို့၌ စွဲရောက်လျှင် သူဌေးကြီးအိမ်သို့ သာ ဆေးတောင်းသွားကြကုန်၏။ သီရိဝမ္မနသူဌေးကြီးသည်လည်း ထိုရောက်လာကုန်သော သူနာတို့အား ဆေးတုံးကို ကျောက်ပျဉ်၌သွေးပြီးလျှင် များစွာသောရေ၌ ဆေးရည်အငွေ့နံ့မျှ ဖျော်၍ပေး၏။ ထိုနတ်ဆေးကို အတန်ငယ်မျှ ရှုရလိမ်းရကုန်သော သူနာတို့သည် အနာမရှိ ပကတိသော ကိုယ်အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် သီရိဝမ္မန အမည်ရှိသော ရှင်သူဌေးအိမ်၌ရှိသော ဆေးတုံးသည် အလွန်အာနုဘော်ရှိပေစွဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာချီးမွမ်း၍ သွားကြလေကုန်၏။

ဘုရားလောင်း သူဌေးသားအား အမည်မှည့်အံ့သောနေ့၌ ခမည်းတော် သူဌေးကြီးသည် ငါ့သားအား တစ်ပါးသောသားတို့မှာကဲ့သို့ အဘိုး၏အမည်စသည်ဖြင့် အမည်မမှည့်ထိုက်။ ဖွားစကာလ၌ ဆေးတုံးကို ကိုင်၍ ဖွားသောကြောင့် ထိုဆေး၏အမည်ဖြင့်ပင်လျှင် ငါ့သား၏အမည်ကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကြံလျက် မဟော်သဓာသတို့သားဟူသော အမည်ကိုမှည့်၏။ သီရိဝမ္မနသူဌေးအား ဤသို့သော အကြံသည် လည်းဖြစ်၏။ ငါ့သားသည် ဘုန်းအာနုဘော်ရှိသောသားတည်း။ တစ်ယောက်တည်းသာ ဖြစ်ရာသည်မဟုတ်။ ငါ့သားနှင့် အတူ ဖွားဖက်တော်သူငယ်တို့သည်လည်း ရှိရာ၏ဟု အကြံဖြစ်၍ ရှုကြည့်မေးမြန်း စေသော် တစ်ထောင်ကုန်သော သူဌေးသားတို့သည်လည်း မဟော်သဓာသတို့သားနှင့် ဖွားဖက်တော်၏ အဖြစ်ကိုသိပြီးလျှင် ထိုသတို့သားငယ် တစ်ထောင်တို့အား အထိန်းတစ်ယောက်စီနှင့်တကွ ဆင်ရန်တန်ဆာအစုံပေး၍ ငါ့သား မဟော်သဓာ၏ အခြံအရံ အလုပ်အကျွေး သူငယ်ဖော် ဖြစ်စေကုန်လော့ဟု သူငယ်ဖော်တစ်ထောင်နှင့်တကွ ဘုရားလောင်းအား မင်္ဂလာရှိရာအရပ်၌ အတင့်အတယ်ခံခြင်း မင်္ဂလာကို ပြုစေ၏။ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း မဟော်သဓာသတို့သားကို တန်ဆာဆင်၍ ထိုမင်္ဂလာပြုရာအရပ်၌ ထား၏။ အထိန်းတို့သည်လည်း ဖွားဖက်ဖြစ်သော သူငယ်တစ်ထောင်တို့ကို တန်ဆာဆင်၍ မဟော်သဓာ၏ အခြံအရံအလိုငှာဆောင်ခဲ့ကြကုန်၏။

ဘုရားလောင်း မဟော်သဓာကုမာရ သူဌေးသားသည် ဤဖွားဖက် သူငယ်ဖော်တစ်ထောင်တို့နှင့် ကစားရွှင်ပျော်လျက် ကြီးလတ်၍ ခုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ရွှေဆင်းတုကဲ့သို့ ရှုချင်စဖွယ်သော အရောင်အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၏။ ဘုရားလောင်း မဟော်သဓာကုမာရ သူဌေးသားသည်ဖွား၍ ခုနစ်နှစ်မြောက်သောအခါ ရွာလယ်၌ ကစားရာဖြစ်သော မြေတလင်းသည် ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား သွားလာခြင်းဖြင့် ပျက်၏။ လေနေပူ တံလှုပ်ခတ်သဖြင့်လည်း သတို့သားငယ်တို့သည် ပင်ပန်းကုန်၏။ တစ်နေ့သ၌ သူငယ်ဖော်တစ်ထောင်တို့နှင့် ဘုရားလောင်းသည် ကစား၍နေစဉ် တိမ်ထပ်တိမ်လိပ်ရိပ်ညို ထစ်ကြိုးမိုးကြီး တက်လတ်သဖြင့် ဘုရားလောင်းသည် ဆင်ပြောင်ကြီး၏အားနှင့်တူသောအားဖြင့် လျင်စွာပြေး၍ တစ်ဆောင်သော ဇရပ်သို့ဝင်၏။ ဖွားဖက်သူငယ်တော် တစ်ထောင်တို့သည်လည်း ဘုရားလောင်း၏နောက်မှ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် လွန်မြောက်အောင် မပြေးနိုင်ကြသဖြင့် အချင်းချင်း တိုက်မိ၍ ဦးဆိုက်နောက်ပြန် နံစောင်တချို့ မြေ၌လဲခြင်းကြောင့် ဆောင့်မိသည်ဖြစ်၍ ပုဆစ်၊ ဒူး၊ နဖူး၊ တင်သား၊ ကျောက်ခုံး၊ စသည်တို့၌ ကွဲပြတ်စုတ်ရှု ပွန်းတီးခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဝိဒေဟရာဇ် = ဝိဒေဟရာဇ်တိုင်း။
- ၂။ မိထိလာ = မိထိလာပြည်။
- ၃။ ပါစိနယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ = အရှေ့ မုယောကွင်းလယ်ရွာကြီး။
- ၄။ ဒက္ခိဏယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ = တောင် မုယောကွင်းလယ် ရွာကြီး။
- ၅။ ပစ္ဆိမယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ = အနောက် မုယောကွင်းလယ်ရွာကြီး။
- ၆။ ဥတ္တရယဝ မဇ္ဈဂုံးရွာ = မြောက် မုယောကွင်းလယ် ရွာကြီး။
- ၇။ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် = ဆူဆူညံညံ။ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်။
- ၈။ သီရိဝမုန = ကျက်သရေ တိုးပွားသော သူဌေး။
- ၉။ သုမနဒေဝီ = စိတ်ကောင်းရှိ၍ သူမနဒေဝီမည်သော သူဌေးကတော်။
- ၁၀။ တာဝတိံသာ = နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်တွင် ဒုတိယမြောက်အထပ်။ (သုံးကျိပ် သုံးယောက်သော နတ်တို့၏ နေရာဘုံ။)
- ၁၁။ စုတေ = သေသည်။
- ၁၂။ ပဋိသန္ဓေ = ကိုယ်ဝန်။
- ၁၃။ ညီလာခံရာ = ရှင်ဘုရင်က များကြီးမတ်ရာ သေနာပတိတို့နှင့် ပြုလုပ်သော အစည်းအဝေး ကျင်းပရာ။
- ၁၄။ တလျှပ်လျှပ် = ထိန်ထိန်လင်းလင်း။ ထွန်းထွန်းတောက်တောက်။
- ၁၅။ အလျှံ = နေ မီး ကျောက်သံ ပတ္တမြား စသည်တို့၏ ပြောင်လက် တောက်ပ သော အဆင်းအရောင်။
- ၁၆။ ဗြဟ္မာ = နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၏ အထက်ဘုံ၌ ရုပ် နာမ်တွဲလျက်သော် လည်းကောင်း၊ ရုပ်သက်သက် နာမ်သက်သက်သော် လည်းကောင်း ဖြစ်တည်သည်ဟု ကျမ်းဂန်၌ ဖော်ပြသောပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၇။ စကြာဝဠာတိုက် = နေ၊ လ၊ နက္ခတ်တာရာစသော သဘာဝအလျောက် ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေသော အရာခပ်သိမ်း။ ကမ္ဘာလောက။
- ၁၈။ မွေးတွင်း = လူ၏ကိုယ်တွင်အနှံ့ပေါက်သော အမွေးနုတွင်း။ အမွေးနုပေါက်ရာ အရေပြားချိုင့်တွင်း။
- ၁၉။ အရုဏ်တက် = နေ၏အလင်းရောင် စတင်ထွက်ပေါ်သည်။ ရောင်နီပေါ်သည်။

- ၂၀။ စက်တော်ခေါ် = မင်း မိဖုရားစသည်တို့ အိပ်စက်သည်။
- ၂၁။ သာရဏီယကထာ = အသက်ထက်ဆုံး မြဲစွဲအောက်မေ့ထိုက်သော စကားကြီး စကားကောင်း။
- ၂၂။ ပြက်ပြက်ထင်ထင် = သေချာစွာ။ မျက်မြင်ထင်ရှားစွာ။
- ၂၃။ အလုံးစုံ = ခပ်သိမ်း။ အားလုံး။
- ၂၄။ အရှိန်လျှံညှိုး = မီးတောက်အား ဖြာထွက်တောက်ပလင်းထိန်သည်။
- ၂၅။ အတပ် = သေချာစွာ။
- ၂၆။ မြေးယုတ် = အရောင်အားနည်းစွာ။
- ၂၇။ အတုမရှိ = ပြိုင်ဘက်ကင်းမဲ့သည်။
- ၂၈။ မခွတ် = ဧကန်မုချ။ မလွဲမသွေ။
- ၂၉။ ဗေဒင်ကျမ်း = မွေးရက်၊ မွေးနေ့၊ မွေးချိန်တို့ကို အခြေခံတွက်ချက်လျက် အတိတ်အနာဂတ် ဖြစ်ရပ်တို့ကို ဟောပြောနိုင်သော အတတ်ပညာ ဆိုင်ရာကျမ်း။
- ၃၀။ နေမိတ္တကကျမ်း = နိမိတ်ဖတ်ဖို့ အတတ်ကို ပြသောကျမ်း။
- ၃၁။ အောက်မေ့ = ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည်။ နှလုံးသွင်းသည်။
- ၃၂။ တစိုးတစ် = အနည်းငယ်။
- ၃၃။ မေမကရိုက် = ရဟန်းများဆောင်သည့် ရေစစ်တစ်မျိုး။
- ၃၄။ ဦးယဉ်းခေါင်းခဲ = ဦးခေါင်းထိုးကျ၍ ကိုက်ခဲသည့် ရောဂါ တစ်မျိုး။
- ၃၅။ ပါရမီ = သံသရာတစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးမြောက်ကြောင်းအကျင့်။ အကြိမ်များစွာဆည်းပူးထားသော အလေ့အကျင့်။
- ၃၆။ အာနုဘော် = ဘုန်းတန်ခိုး။ စွမ်းရည်။
- ၃၇။ ပဒုမ္မာကြာ = ကြာမျိုးငါးပါး အပါအဝင်ဖြစ်၍ အများအားဖြင့် ပန်းရောင်အသွေးရှိလျက် အပွင့်ကြီးသောကြာ။ (ရိုးတံမာ၍ ဆူးရှိသည်။)
- ၃၈။ ဇနပုဒ် = ကျေးရွာ။ တောရွာ။ ရွာသိမ်ရွာငယ်။
- ၃၉။ ဖွားဖက် = တစ်စုံ တစ်ဦးနှင့် တစ်ချိန်တည်း သို့မဟုတ် တစ်နေ့တည်း ပြိုင်၍ ဖွားမြင်သူ။
- ၄၀။ အမြဲအရံ = ခြွေရံသင်းပင်း။
- ၄၁။ အလုပ်အကျွေး = အစေအပါး။ အခိုင်းအစေ။
- ၄၂။ ကုမာရ = သူငယ်၊ မင်းသားငယ်။

- ၄၃။ တံလျှပ် = နေ၏အပူရှိန်ကြောင့် မြေထက်တွင် ရေပြင်မမာ တလျှပ်လျှပ် ပေါ်နေသော အရိပ်အရောင်။
- ၄၄။ ထစ်ကြိုး = မြည်ဟည်းသည်။
- ၄၅။ ဆင်ပြောင် = အရွယ်ရောက်ပြီးသော ဆင်ထီး။
- ၄၆။ ဦးဆိုက်နောက်ပြန် = ဦးခေါင်းစောက်ထိုး၊ ထက်အောက် ပြောင်း ပြန် ဖြစ်လျက်။
- ၄၇။ ပွန်းတီး = ထိခိုက်ပွတ်တိုက်မိခြင်းကြောင့် စုတ်ပြတ်ပြုတ်ထွက်သည်။

၂။ ဇရပ်ဆောက်ခန်း

ထိုအခါ ဘုရားလောင်းသည် ဤသို့သော အကြံဖြစ်၏။ ငါတို့၏ ပျော်ပါးကစားရာ ဖြစ်သော မြေတလင်းသည် ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား စသည် သွားလာခြင်းကြောင့် ငြောင့်ခလုတ်သည် ထူထပ်၏။ လေ၊ နေပူ၊ တံလုပ်တို့ ခတ်သဖြင့်လည်း ငါတို့ပင်ပန်းကုန်၏။ မိုးရွာသဖြင့်လည်း ရွံ့နှင့်မကင်း တလင်းမသန်၊ ပြန်ပြန်ပြူးပြူး မြူးထူးပျော်ပါး မကစားရသည်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်၍ ဤအရပ်၌ ကစားရန် ဇရပ်ဆောက်အံ့သောငှာအပ်၏ဟု ကြံပြီးလျှင် ဖွားဖက်ရွှေဖော် သူငယ်တစ်ထောင်တို့ကို “အချင်းတို့ ဤအရပ်၌ ငါတို့ ယခုကစားရသည်ကား မိုးလေနေပူတံလုပ် လာလတ်သော် အလွန်ပင်ပန်းကြကုန်၏။ ထိုဘေးရန်အပေါင်းတို့ကို တားမြစ်စေခြင်းငှာ ငါတို့ကစားရာ ဇရပ်ဆောက်ရသော်ကောင်း၏။ ဇရပ် ဆောက် လုပ်ရန် တစ်ယောက်လျှင် အသပြာတစ်ကျပ်စီ ဆောင်ယူစုပေါင်းကြလော့” ဟုဆို၏။ ဖွားဖက်တော် တစ်ထောင်တို့လည်း ဘုရားလောင်းဆိုတိုင်းပင်လျှင် မိမိတို့အိမ်မှ တစ်ကျပ်စီဆောင်ယူ စုပေါင်းကြသဖြင့် အသပြာတစ်ထောင်စုမိပြီးသော် ဘုရားလောင်းသည် ဗိသုကာမူ အစီအရင်၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ ထင်ရှားစွာ သော ဗိသုကာဆရာကြီးကို ခေါ်စေ၍ ရောက်လျှင် “ဆရာကြီး၊ ဤအသပြာတစ်ထောင်ကို အခပေးအံ့။ လက်ခဥစ္စာနှင့် တန်အောင် ဤအရပ်၌ ဇရပ်တစ်ဆောင်ကို ဆရာကြီးဆောက်လော့” ဟု ဆို၍ အသပြာ တစ်ထောင်ကို လက်သမားကြီးအားပေး၏။ ဗိသုကာကြီးလည်းကောင်းပြီ ဆောက်အံ့ဟု ဝန်ခံ၍ အသပြာ တစ်ထောင်ကို ယူပြီးလျှင် ဇရပ်ဆောက်ရာ မြေအရပ်၌ ဆူးငြောင့်ခလုတ်တို့ကို နုတ်ပယ်လျက် ညီညွတ်စွာ ညှိပြီးသော် မိမိတတ်သမျှသော ပညာအစွမ်းဖြင့် ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် တင့်တယ်လျောက်ပတ်ကြောင်း ကောင်းစွာ တံမျဉ်းကြိုးကိုခင်း၏။ မဟော်သဓာသတို့သားသည် ဗိသုကာကြီး၏ တံမျဉ်းကြိုးအခင်းကို မနှစ် သက်သည်ဖြစ်၍ “ဆရာကြီး၊ ဤသို့ မခင်းလင့် အသစ်ပြင်၍ ခင်းဦးလော့” ဟုဆို၏။ လက်သမား ကြီးလည်း “အရှင့်သား ဤတံမျဉ်းကြိုးအခင်းကား ကျွန်ုပ်တတ်သမျှ ပညာစွမ်းဖြင့် စီရင်အပ်သော အခင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤထက်လွန်၍ ဆန်းကြယ်လျောက်ပတ်သော အရာကို ကျွန်ုပ်မတတ်ပြီ” ဟုဆို၏။

ထိုအခါ မဟော်သဓာ သတို့သားသည် “ဆရာကြီး၊ ဤမျှလောက်သော ဗိသုကာအတတ်ဖြင့် ငါတို့ ဥစ္စာတစ်ထောင်ကို ယူလျက် ဇရပ်ကိုဆောက်အံ့ဟု ဝန်ခံလေသည်။ အဘယ်သို့ သင်ဖြစ်အံ့နည်း” ဟု ဆိုပြီး လျှင် “တံမျဉ်းကြိုးကို ယူချေ။ ငါခင်း၍ပေးအံ့” ဟု ဘုရားလောင်း အသစ်ပြင်၍ တံမျဉ်းကြိုးကို ခင်းပြန်၏။ ထိုအခင်းသည် ဝိသကြုံနတ်သားခင်းသကဲ့သို့ အဆန်းတကြယ် တင့်တယ်စွာဖြစ်၏။ ထိုသို့ တံမျဉ်းကြိုးခင်း ပြီးသော် ဗိသုကာကြီးကို “ဆရာကြီး၊ သင် ဤသို့ခင်းနိုင်ပါအံ့လော့” ဟု ဆို၏။ ဗိသုကာကြီးလည်း “အရှင့်သား၊ ကျွန်ုပ် မတတ်” ဟု ဆိုလျှင် ဘုရားလောင်းသည် “ဤတစ်ခုတည်းသော ဇရပ်တွင်ပင် ဤအရပ်၌ ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်သော ခရီးသွားဧည့်သည်တို့၏ နေရာဖြစ်စေ။ ဤအရပ်၌ ကိုးကွယ်ရာမရှိကုန်သော ခရီးသွား ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမတို့၏ သားဖွားရာဖြစ်စေ။ ဤအရပ်၌ အာဂန္တုကဖြစ်သော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့၏ နေရာ ဖြစ်စေ။ ဤအရပ်၌ ခရီးသွား လူဧည့်သည်တို့၏ နေရာဖြစ်စေ။ ဤအရပ်၌ လှည်းကုန်သည် ခြေကုန်သည်တို့၏

ဘဏ္ဍာထားရာဖြစ်စေ။ ဤအရပ်၌ ငါတို့ကစားရာတလင်း ဖြစ်စေ။ ဤအရပ်၌ တရား စီရင်ရာသာင် ဖြစ်စေ” ဟု အလုံးစုံသော အရာတို့ဖြင့် ပြင်သို့တံခါးဝထား၍ သာလျှပ် နှစ်ရက်သုံးရက်ဖြင့် ပြီးအောင် ဗိသုကာကြီးကို ဆောက်လုပ်စေ၏။

ဇရပ်ဆောက်လုပ်ပြီးသော် ဆေးခြယ်ဆေးရေး အတတ်၌ ထင်ရှားကုန်သော ပန်းချီသမားတို့ကို ခေါ်၍ “ဤအရပ်၌ ဤမည်သောဆေးဖြင့် ဤမည်သော အရုပ်၊ ခြူးပန်း၊ ခြူးနွယ် ပန်းအိ ပန်းထပ် စသည် တို့ကို ထားလော့” ဟု ဘုရားလောင်းသည်သာလျှင် စီရင်၍ အလုံးစုံသောဇရပ်ကို ဆေးခြယ်စေ၏။ ထိုဇရပ်သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ သုဓမ္မာဇရပ်ကဲ့သို့ လျှောက်ပတ်ဆန်းကြယ် အလွန်တင့်တယ်စွာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဆောက်လုပ်စီရင်ပြီးသော ဇရပ်သည် ဤမျှဖြင့် မတင့်တယ်သေး။ ဇရပ်အနီး၌ ရေကန်တစ်ခုတူးရသော် သာ၍တင့်တယ်ဖွယ် ရှိသေး၏ဟုကြံလျက် ဘုရားလောင်းသည် ဇရပ်အနီး၌ လေးတောင့်ကန်ကြီးကို တူးစေပြီး သော် ပန်းရန်အမှု၌ လိမ္မာသော ပန်းရန်ဆရာကြီးကိုခေါ်၍ ဘုရားလောင်းသည်သာလျှင် စီရင်လျက် အကောက်တစ်ထောင်၊ ရေဆိပ်တစ်ရာရှိသော ရေကန်ကြီးကို ပြုစေ၏။ ထိုရေကန်သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ကြာမျိုးငါးပါးတို့ဖြင့် လွှမ်းအပ်သော နန္ဒာရေကန်ကဲ့သို့ နှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်၏။ ထိုရေကန်နား ထက်ဝန်းကျင် အရပ်တို့၌လည်း အသီးအပွင့်တို့ကို ဆောင်ကုန်သော သစ်ပင်တို့ကို စိုက်ပျိုးစေသဖြင့် ဥယျာဉ်ပြုစေ၏။ ထိုဥယျာဉ်သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကဲ့သို့ နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာဖြစ်၏။ ထိုဇရပ်သို့ ရောက်လာကုန်သော တရားစောင့်သော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်းကောင်း၊ ဧည့်သည်ဖြစ်သော လူတို့အား လည်းကောင်း၊ ထိုသူတို့နှင့်လျော်စွာသော ဒါနဝတ်ကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။ ဤသို့စီရင်အပ်သော ဘုရားလောင်း၏ အမူအရာ ကောင်းစွာသော ဂုဏ်သတင်းသည် အရပ်ထက်ဝန်းကျင်တို့၌ ကျော်စောထင်ရှားသည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့သော ရွာနိဂုံးမြို့တို့၌နေကုန်သော လူအပေါင်း တို့သည်လည်း ဇရပ် ၊ ရေကန် ၊ ဥယျာဉ် ၊ သူဌေး သား၏ အမူအရာတို့ကို ကြည့်ရှုဖူးမြင်ခြင်းငှာ လာလတ်ကုန်၏။

ဘုရားလောင်းသည်လည်း ထိုဇရပ်၌နေလျက် ရောက်လာကုန်သောသူတို့အား အကြောင်းအကျိုး နှင့်စပ်သော စကားကိုလည်းကောင်း၊ သင့်သည် မသင့်သည်ကိုလည်းကောင်း ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်ပြောဟော ၏။ ထိုအခါ ဝိဒေဟရာဇ်တိုင်းသည် ဘုရားပွင့်တော်မူသော အခါကဲ့သို့ များသောအားဖြင့် ဟုတ်မှန်သော တရားအကျင့်တို့၌သာ တည်ကုန်၏။

ဤကားဘုရားလောင်း မဟော်သဓာသတို့သားသည် ခုနစ်နှစ်အရွယ် ရောက်ဦးကပင်လျှင် ကောင်းသော ပညာကျေးဇူး အထူးဖြစ်သည်ကို ဆိုသောစကားတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ငြောင့်ခလုတ် = မြေ၌ ပေါ်ထွက်နေသော ဆူးချွန်၊ ခြေနှင့် တိုက်မိ ထိငြိတတ်သော အငုတ်။
- ၂။ ဗိသုကာမှု = ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာ အတတ်ပညာ။
- ၃။ တံမျဉ်းကြိုး = မျဉ်းချရသောကြိုး၊ လက်သမားသုံးအတိုင်းအတာကြိုး။
- ၄။ လျောက်ပတ် = သင့်တင့်သော။ ထိုက်တန်သော။
- ၅။ အာဂန္တုက = ဧည့်သည်။
- ၆။ ဘဏ္ဍာ = ပစ္စည်းဥစ္စာ။
- ၇။ ခြူးပန်းခြူးနွယ် = အပင်၊ အနွယ်၊ အခက်၊ အရွက်၊ အဖူး၊ အပွင့်၊ အညွန့်၊ အညောက်၊ အသီးအနှံ့ကို သဏ္ဍာန်ရစ်ပတ် ခွေညွတ်ထွေးယှက်ကာ ပြုလုပ်ထားသော အပြောက်တန်ဆာမျိုး။
- ၈။ ပန်းအိ = ပန်းပုလက်ရာတွင် နွဲ့ပျောင်းသော ပန်းလက်ရာ။
- ၉။ သုဓမ္မာ = တရားသဘင်။
- ၁၀။ ဗိရင် = ပြုလုပ်သည်။ ဖန်တီးသည်။
- ၁၁။ နန္ဒာရေကန် = နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော နန္ဒာနတ်သမီး၏ ရေကန်။
- ၁၂။ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ် = နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသောဥယျာဉ်။
- ၁၃။ ဒါနဝတ် = လှူရန်ဝတ္ထုကို အမြဲပြုစု တည်ထားသောဝတ်။
- ၁၄။ နိဂုံး = ကျေးလက်တောရွာ။

၃။ အိပ်မက်အရ ပညာရှိကို ရှာခန်း

ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည်လည်း ထိုအိပ်မက် မြင်မက်သည်မှ ခုနစ်နှစ်ရှိပြီးသော် ဤသို့အကြံ ဖြစ်၏။
ငါ၏ အမတ်သုခမိန်လေးယောက်တို့သည် မိမိတို့ကိုလွန်၍ ငါးယောက်မြောက် ဖြစ်သောပညာ ရှိသည်
ပေါ်လတ္တံ့ဟု ငါ၏အိပ်မက်ကို ဖတ်ကြားလျှောက်ထားကြကုန်၏။ ထိုပညာရှိသည် ယခု အဘယ်အရပ်၌
ရှိလိမ့်အံ့နည်းဟု အောက်မေ့လျက် အမတ်လေးယောက်ကိုခေါ်၍ “ငါ၏အိပ်မက်ကို သုခမိန် အမတ်တို့က
ပညာရှိပေါ်မည်ဟု ဖတ်ကြကုန်သည်။ သင်တို့ ယခု ထိုသုခမိန်တို့ဖတ်သော ပညာရှိကို အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌
အသီးသီးရှာကြရမည်” ဟု တစ်ယောက်စီ တံခါးလေးမျက်နှာတို့မှ စေလွှတ်လိုက်၏။ ထိုအမတ်ကြီး လေး
ယောက်တို့တွင် တောင်မြောက် အနောက်သုံးမျက်နှာတို့၌ ရှာကုန်သော အမတ်တို့သည် ပညာရှိကိုမတွေ့
ကုန်။ အရှေ့တံခါးမှထွက်၍ ရှာသောအမတ်သည် ပါစိနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာအလယ်၌ ဘုရားလောင်းသည် စီရင်အပ်
သောဇရပ်ကို မြင်လတ်သော် ဤဇရပ်ကို ဆောက်လုပ်စီရင်သောသူသည် မချွတ်လျှင် ပညာရှိဖြစ်လတ္တံ့ဟု
ကြံလျက် ဤဇရပ်ကို အဘယ်ဗိသုကာ ဆောက်သနည်းဟုမေး၏။ လူအပေါင်းတို့သည် ဤဇရပ်ကို လက်သမား
ဗိသုကာတို့ ဆောက်လုပ်စီရင်သည်မဟုတ်။ သီရိဝမုန သူဌေးကြီးသား မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ဆရာအမှီ
မရှိဘဲ မိမိပညာအစွမ်းဖြင့် စီရင်အပ်သော ဇရပ်တည်းဟု ဆိုကြကုန်၏။

ထိုစကားကိုကြားလျှင် အမတ်သည်လည်း မဟော်သဓာသုခမိန်သည် အဘယ်မျှနှစ်အရွယ်ရှိပြီ
နည်းဟုမေး၏။ ရွာသားတို့လည်း မဟော်သဓာ သုခမိန်သည် ယခုဤလတွင် ခုနစ်နှစ်အသက်ဧဇာပြီဟု ဆိုကုန်
၏။ ထိုစကားကိုကြားလျှင် အမတ်သည် မင်းကြီးအိပ်မက်သော နှစ်လရက်များကို မှတ်သားရသည် နှင့်လျော်စွာ
မင်းကြီးအိပ်မက်သည့်နေ့မှ ထိုလတိုင် နှစ်လရက်ပေါင်းကို ချင့်တွက်သော် သူဌေးသားအရွယ် အသက်နှင့်
အိပ်မက်သည် နှစ်လညီကြသည်ဖြစ်၍ သုခမိန်ဟူသည်ကား ဤသတို့သားပင်တည်းဟု အတပ်သိပြီးလျှင်
မိဘနေရပ် အတ္ထုပ္ပတ္တိအသွယ်သွယ်နှင့် အရွယ်အသက်ကို လျှောက်ချက်တင်၍ “အရှင်မင်းကြီး ပါစိနယဝမဇ္ဈဂုံး
ရွာနေ သီရိဝမုနသူဌေးကြီး၏သား မဟော်သဓာသုခမိန် အမည်ရှိသော သတို့သားငယ်သည် မည်သည့် နှစ်လ
ရက်ကပွား၍ ခုနစ်နှစ်အရွယ်မျှသာရှိသေးလျက် ဤသို့သဘောရှိသောဇရပ်ကို ဆောက်ပြီးလျှင် ဤသို့သဘော
ရှိသော ရေကန်ဥယျာဉ်ကို မိမိပညာအစွမ်းဖြင့် စီရင်၏။ ထိုသတို့သားသည် အိပ်မက်တော်မူသော နှစ်လနှင့်
ထောက်ချင့်သော် အညီပင်ဖြစ်၍ ဘုန်းတော်ကြောင့် ပေါ်ထွန်းလာသော ပညာရှိဧကန်မှန်ပါသည်။ ယခု
ဆောင်ယူတော်မူလျှင် သင့်မည်ထင်ပါသည်။” ဟု မင်းချင်းတစ်ယောက်ကို စေ၍လျှောက်ထားစေ၏။

ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ထိုစကားကိုကြားလျှင် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့်
သေနကသုခမိန်အမတ်ကြီးကို ခေါ်စေ၍ ထိုအကြောင်းကို ပြောဆိုပြီးလျှင် “ဆရာအမတ်ကြီး၊ ထိုသုခမိန်
ကို ယခုဆောင်ယူရသော် ကောင်းမည်မဟုတ်လော” ဟု တိုင်ပင်မေးမြန်း၏။ သေနကအမတ်သည် ဝန်တို
ပိတ်ပင်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ “အရှင်မင်းကြီး ဤမျှလောက်သောဇရပ်ကို ဆောက်လုပ်စီရင်တတ်ကာမျှ နှင့်
သုခမိန်မမြောက်သေး။ ဤမျှလောက်သောဇရပ်ကို သူခပ်သိမ်းတို့ပင် စီရင်နိုင်သည်ချည်းဖြစ်၍ ချီးမြှောက်

လောက်အောင် ဂုဏ်ကျေးဇူးမရှိ” ဟုဆို၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလည်း သေနကအမတ်ကြီး စကားကိုကြားလျှင် ငါ၏အမတ်ကြီးသည် အကြောင်းထူးရှိသေးသောကြောင့် ဆိုသည်ဖြစ်မည်ဟု သေနကအမတ်ကြီး စကားကို မပယ်ဘဲ ပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာ၌ ဘုရားလောင်းကို တွေ့သောအမတ်သို့သာလျှင် သင်သည် ပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာ ၌နေလျက် မဟော်သဓာသတို့သား၏ အမူအရာ ပညာရှိမရှိကို သိသာအောင် စူးစမ်းဆင်ခြင်လေဦးဟု မင်း ချင်းတစ်ယောက်ကို စေလွှတ်လိုက်၏။ ထိုအမတ်သည်လည်း မင်းကြီးစကားကို ကြားလျှင် ထိုပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာ ၌နေလျက် ဘုရားလောင်း၏ အမူအရာ ပညာရှိမရှိကို မပြတ်လျှင် စူးစမ်းဆင်ခြင်၏။

ထိုအမတ် စူးစမ်းဆင်ခြင်ရာ၌ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား ဥဒါန်း အစဉ်တည်း။

မံသံ ဂေါဏော ဂန္ဓိ သုတ္တံ၊

ပုတ္တံ ဂေါတော ရထေနစ။

ဒဏ္ဍော သီသံ အဟိ စေဝ၊

ကုက္ကုဋ္ဌော မဏိဇာယနံ။

ဩဒနံ ဝါလုကဉ္စာဝိ၊

တဋ္ဌာကုယျာန ဂဒြဘော မဏိတိ။

မံသဉ္စ၊ အမဲတရားလည်းကောင်း။ ဂေါဏောစ၊ နွားတရား လည်းကောင်း။ ဂန္ဓိစ၊ လည်ရွဲတရား လည်းကောင်း။ သုတ္တဉ္စ၊ ချည်ထွေး တရား လည်းကောင်း။ ပုတ္တဉ္စ၊ သားတရားလည်းကောင်း။ ဂေါတဉ္စ၊ ဂေါတတာဋ္ဌ၏ မယားခိုးတရား လည်းကောင်း။ ရထေနစ၊ ရထားလု တရားလည်းကောင်း။ ဒဏ္ဍောစ၊ ရှားလှံတံ ပြဿနာလည်းကောင်း။ သီသဉ္စ၊ ဦးခေါင်းခွံ ပြဿနာလည်းကောင်း။ အဟိစေဝ၊ မြွေပြဿနာ လည်းကောင်း။ ကုက္ကုဋ္ဌောစ၊ ကြက်ပြဿနာ လည်းကောင်း။ မဏိစ၊ ပတ္တမြားပြဿနာ လည်းကောင်း။ ဇာယနဉ္စ၊ သားဖွားပြဿနာ လည်းကောင်း။ ဩဒနဉ္စ၊ ထမင်းပြဿနာ လည်းကောင်း။ ဝါလုကဉ္စာဝိ၊ သဲလွန်ပြဿနာ လည်းကောင်း။ တဋ္ဌာကဉ္စ၊ ရေကန်ပြဿနာ လည်းကောင်း။ ဥယျာနဉ္စ၊ ဥယျာဉ် ပြဿနာ လည်းကောင်း။ ဂဒြဘောစ၊ မြည်း ပြဿနာလည်းကောင်း။ မဏိစ၊ ပတ္တမြားကို ထုတ်ယူခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိဣဒံ၊ ဤတစ်ဆယ့်ကိုးပါးသည်ကား။ ဝီမံသနုဒါနံ၊ ပညာရှိလက္ခဏာကို စူးစမ်းခြင်း အကြောင်းတည်း။

ကံဆစ်အဖွင့်

- ၁။ သုခမိန် = ပညာရှိ။
- ၂။ ချင့်တွက် = တွေးတောဆင်ခြင်သည်။
- ၃။ အတ္ထုပ္ပတ္တိ = ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်၏ အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်၊ ဖြစ်စဉ်။
- ၄။ ထောက်ချင့် = ဆင်ခြင်သည်။ မျှော်တွေးသည်။
- ၅။ ဝန်တို = ချမ်းသာ တစ်စုံတစ်ရာကို သူတစ်ပါးမရစေလိုသော။
- ၆။ သူခပ်သိမ်း = မည်သူမဆို၊ လူသူအားလုံး။
- ၇။ မင်းချင်း = ဘုရင့်အမှုလုပ်၊ မင်းအပါး၌ ခစားထမ်းရွက်ရသော အမှုထမ်း။
- ၈။ လည်ရွဲ = လည်ပင်း၌ တွဲလဲဆွဲဆင်ရသော အဆင်တန်ဆာ။

၄။ အမဲသားတစ်ချစေခန်း

ဤတစ်ဆယ့်ကိုးပါးသော ဥဒါန်းအစဉ်တို့တွင် အမဲဟင်းမျိုးကို ဆောင်ယူခြင်း ဟူသည် အဘယ်နည်း ဟူမူကား။ တစ်နေ့သည် မဟော်သမာ သတို့သားသည် ဖွားဖက်ရွှေဖော် တစ်ထောင်ခြံရံလျက် ကစားရာ ဇရပ်အတွင်း မြေတလင်းသို့ သွားလေသည်ရှိသော် စွန်ရဲတစ်ခုသည် ဈေးမှအမဲသားတစ် တစ်ခုကို ချီလျက် ပျံလာသည်ကို မြင်ကြလေလျှင် ဖွားဖက်ရွှေဖော် တစ်ထောင်တို့သည် ထိုသားတစ်ကို ချစ်မိသောငှာ လိုက်ကြကုန်၏။ စွန်သည်လည်း အောက်က သူငယ်များဟစ်ကြွေးသောအသံဖြင့် ရွံ့ကြောက်၍ တောင်မြောက်လူးလာဘယ်ညာယှက်တင် ကောင်းကင်သို့ ပျံ၍ပြေး၏။ သူငယ်တို့သည်လည်း စွန်ကိုမျှော်ကြည့်လျက် လိုက်ခြင်းကြောင့် တွင်းချောက်ခလုတ် စသည်တို့၌ ချော်၍လဲသဖြင့် ပင်ပန်းကြကုန်၏။

ထိုအခါ မဟော်သမာ သုခမိန်သည် “အချင်းတို့ ထို စွန်ချီသော သားတစ်ကို ယခုပင်ချစေအံ့။ သင်တို့ မြင်လိုကြသလော” ဟု ဆို၏။ ဖွားဖက်ရွှေဖော် အပေါင်းတို့လည်း “အရှင်သား၊ မြင်လိုပါ၏” ဟု ဆိုကြလတ်သော် “ထိုသို့တပြားကား သင်တို့ရှုကြည့်ကြကုန်လော့” ဆို၍ ဘုရားလောင်းသည် ကောင်းကင်ကိုမကြည့်ဘဲလေ၏ လျင်မြန်ခြင်းဖြင့် လျင်စွာပြေးလတ်ပြီးလျှင် စွန်၏အရိပ်ကိုနင်းလျက် လက်ခုပ်တီး၍ ပြင်းစွာသော အသံဖြင့်ဟစ်၏။ ထိုဟစ်သောအသံသည် ဘုရားလောင်း၏ အာနုဘော်ကြောင့် စွန်၏ရင်တွင်း၌နေ၍ ဟစ်သကဲ့သို့ တစ်တစ်ချင်ချင် ကောင်းကင်သို့ဝှန်တက်လျက် စွန်ငှက်၏ နားပွင့်အံ့သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ စွန်သည် ဘုရားလောင်း၏အသံဖြင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းဖြစ်၍ သားတစ်ကို လွှတ်၏။ ဘုရားလောင်းသည် ကောင်းကင်သို့ မမျှော်မကြည့်ဘဲသာလျှင် သားတစ်ကျလာသော အဖြစ်ကိုသိ၍ မြေသို့မကျစေရ လက်ဖြင့်သားတစ်ကို ခံလင့်၏။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာကို များစွာကုန်သော လူပရိသတ် အပေါင်းတို့သည် မြင်ကြလတ်သော် ရင်သပ်ရှုမော သောသောအုတ်အုတ် ရုတ်ရုတ်သဲသဲ အံ့အဲချီးမွမ်း လက်ပမ်းပေါက်ခတ်လျက် လက်ဖျစ်ရိုက်တီး ပြီးပြီးသံလေး ဟစ်ကြွေးကျူးကျော်ကြကုန်၏။

ဤသို့သောအခြင်းအရာကို ရှုမျှော်စောင့်နေရသော အမတ်သည် အတပ်သိလေသော် အလုံးစုံသော အခြင်းအရာကို လျှောက်စာတင်၍ လုလင်မင်းချင်း တစ်ယောက်ကို အလျှောက်အထား မင်းကြီးထံသို့ စေလိုက်၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ထိုစကားကို ကြားလျှင် သေနကအမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ “ဆရာအမတ်ကြီး မဟော်သမာသုခမိန်ကို သိမ်းဆောင်ချိန် အခွင့်တော်သင့်ပြီ မဟုတ်လော” ဟု မေးတော်မူ၏။

ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး တိုင်ပင်သောစကားကို သေနကအမတ်ကြီးကြားလျှင် ဤသို့အကြံဖြစ်၏။ မဟော်သမာသတို့သားသည် ဤနန်းတော်သို့ ရောက်သည်ရှိသော် ထိုသူရောက်သောအခါမှစ၍ ငါတို့ပညာကျေးဇူးဂုဏ်သည် တစ်စုံတစ်ခုသော အခွင့်တွင်မျှ မပွင့်မလန်း ညှိုးနွမ်းယုတ်လျော့စွာ အရာမဝင်သည်ဖြစ်လတ္တံ့။ မင်းကြီးသည်လည်း ထိုမဟော်သမာ ရောက်သည်ရှိသော် ငါတို့ရှိမှန်းကိုမျှ မသိလတ္တံ့။ ထို့ကြောင့် မဟော်သမာကို မသိမ်းမဆောင်စေခြင်းငှာ မင်းအားလျှောက်ကြားအံ့ဟု လာဘ်ပူဇော်သက္ကာ ဂုဏ်ပညာတို့ ဝန်တိုခြင်းဖြင့် “အရှင်မင်းကြီး ဤစွန်ချီသော သားတစ်ကိုချစေနိုင်ခြင်းသည် အနည်းငယ်မျှသာတည်း။

ဤမျှလောက်သော အခြင်းအရာဖြင့် ပညာရှိသူခမိန် မခန့်လောက်သေး။ ဆင်ခြင်တော်မူဦးလော့” ဟု လျှောက်
 ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် သေနကအမတ်ကြီးစကားကိုကြားလျှင် စိတ်လျစ်လျူဖြစ်ပြန်၍ တစ်ဖန်အမတ်ထံ
 သို့ မဟော်သဓာသတို့သားကို စုံစမ်းလေဦးဟု စေလိုက်ပြန်၏။

ခက်ခပ်အဖွင့်

- ၁။ ရွှေဘော် = ခြွေရုံ အပေါင်းအဖော်။
- ၂။ တစ်တစ်ချင်ချင် = စူးစူးရှရှ အသံ။
- ၃။ ပွန်တက် = အထက်သို့ ပျံ့နှံ့သည်။
- ၄။ ရင်သပ်ရှုမော = (ရင်ကို လက်ဖြင့် ပင့်သပ်ရလောက်အောင်) အံ့ဩငေးမောလျက်၊ အလွန်အမင်း အံ့ဩဖွယ်ရှိလျက်။
- ၅။ ရုတ်ရုတ်သဲသဲ = လူအများ မငြိမ်မသက် ဆူပူလှုပ်ရှားလျက်။
- ၆။ လျှောက်စာ = လုပ်ငန်းကိစ္စ တစ်စုံတစ်ရာအတွက် တင်ပြသိသာစေရန် ဖော်ပြချက်ပါရှိသောစာ။
- ၇။ လျှောက်ထား = မြင့်မြတ်သောသူအား ရိုသေစွာပြောကြားသည်။
- ၈။ အရာမဝင် = မတွင်ကျယ်၊ အရေးမပါ၊ မဝင့်ဆုံ ဖြစ်သည်။
- ၉။ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာ = ရိုသေလေးမြတ်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်းကြောင့် ရသောပစ္စည်း။
- ၁၀။ လျစ်လျူ = ဂရုမထားဘဲ။

၅။ နွားတရားစီရင်ခန်း

နွားတရား ဟူသည်ကား ပါဏိနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတစ်ယောက်သည် မိုးကျလျှင် လယ်လုပ်အံ့ဟု ရွာတစ်ပါးမှ နွားတစ်ရှဉ်းကိုဝယ်၍ မိမိအိမ်သို့ဆောင်ယူခဲ့၏။ မိုးသောက်သောနေ့၌ ထိုနွားတစ်ရှဉ်းကို မြက်ကောင်းရာ အရပ်သို့သွား၍ နွားကျောကုန်းပေါ်၌စီးလျက် ကျောင်းပြီးလျှင် ညောင်းညာငိုက်မျဉ်းသည်ဖြစ်၍ နွားပေါ်မှဆင်းပြီးသော် အရိပ်ကောင်းသော သစ်ပင်အောက်၌အိပ်၏။

ထိုနွားရှင် အိပ်ပျော်နေစဉ် ခိုးသူတစ်ယောက်သည် လာလတ်၍ ထိုနွားတစ်ရှဉ်းကို ခိုးဆောင်ပြေးလေ၏။ နွားရှင်နိုး၍ နွားကိုကြည့်လျှင် မမြင်သဖြင့် ထိုမှဤမှ မျှော်ကြည့်လတ်သော် ခိုးသူဆောင်ယူ ပြေးသွားသည်ကို မြင်၍ လျင်စွာလိုက်လျက် မိလတ်သော် “သင်အဘယ်ကြောင့် ငါ့နွားတစ်ရှဉ်းကို ခိုးယူသနည်း” ဟု ဆို၏။

ထိုစကားကိုကြားလျှင် နွားခိုးသည် “ဟယ်ယောက်ျား၊ နင်ဘယ်ကနည်း၊ နှုတ်ရိုင်းစော်ကား မပြောငြားနှင့်။ ငါ့နွားကို ငါလိုရာဆောင်သွားမည်။ ငါ့အား အဘယ်ကြောင့်သူခိုးဟုယိုးစွပ်တိသနည်း” ဟုဆို၏။ ဤသို့ နွားရှင် နွားခိုးတို့သည် ငြင်းခုံကြလျက် ပါဏိနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသို့ ရောက်လာကုန်သဖြင့် လူအပေါင်းတို့သည် ထိုသူနှစ်ယောက်တို့ ခိုက်ရန်စကားကို နားထောင်ကြည့်ရှုအံ့သောငှာ လာကြကုန်၍ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဖြစ်၏။

ထိုအသံကို မဟော်သဓာသုခမိန် ကြားလေသော် ငါ၏ဇရပ်တံခါးဝ လမ်းခရီး၌ အဘယ်ကြောင့် ဤသူနှစ်ယောက်တို့ အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြသနည်း။ ထိုသူနှစ်ယောက်တို့ကိုခေါ်စေ၍ နွားရှင်နှင့်သူခိုးတို့ ရောက်လျှင် ထိုသူနှစ်ယောက်တို့၏ အမူအရာလက္ခဏာကို ဆင်ခြင်ထောက်ရှု၍ ဤသူကားနွားရှင် ဤသူကားနွားခိုးတည်းဟု အတပ်အမှန် သိငြားသော်လည်း သူတစ်ပါးလည်း ထင်ရှားစွာသိမှ အဂတိသို့ မငြိမစောင်း ကောင်းစွာအစီအရင် ထင်ရှားသည်ဖြစ်၍ အပြစ်တင်လွတ်ရာချေသည်ဟု ကြံလျက် “သင်တို့ နှစ်ယောက် အဘယ်ကြောင့် အငြင်းအခုံဖြစ်ကြသနည်း” ဟုမေး၏။ နွားရှင်ကရှေးဦးစွာ “အရှင့်သား၊ ဤမည်သော ရွာနေ ဤမည်သောသူ၏ လက်မှ ဤနွားတစ်ရှဉ်းကို ဤမျှအဖိုးဖြင့်ဝယ်ခဲ့၍ အိမ်၌ တစ်ညဉ့်မျှသာ ရှိပါသေးသည်။ ထိုဝယ်သည့်နောက် ယခုနေ့မိုးသောက်ထ နံနက်ကပင် မည်သည့်အရပ် မြက်ကောင်းရာ၌ နွားတစ်ရှဉ်းကို လွှတ်ကျောင်း၍ အရိပ်ကောင်းရာ ကျွန်ုပ်အိပ်ပျော်၍ ငိုက်မျဉ်းစဉ် ဤသူသည် ကျွန်ုပ်နွားတစ်ရှဉ်းကို ခိုးယူဆောင်သွားသည့်နောက် အိပ်ရာမှနိုး၍ ကျွန်ုပ်ကြည့်မျှော်လျှင် ဤမသူတော် ခိုးသူယူသွားသည်ကို မြင်သဖြင့်လျင်စွာ ကျွန်ုပ်လိုက်နိုင်သောကြောင့်သာ ဤနွားခိုးကို ဘဏ္ဍာနွားတစ်ရှဉ်းနှင့် လက်ပူးလက်ကြပ်မိပါသည်။ အကျွန်ုပ်စကားကို အရှင့်သားယုံတော်မမူလျှင် ဤနွားတစ်ရှဉ်းကိုဝယ်ရာ ရွာသားမည်သူ မည်သူတို့ အသိအရှိ အမြင်အကြား ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသိကြားသူ တို့ကိုခေါ်၍ စစ်မေးတော်မူလျှင် စီရင်သာ အောင် သိရပါလိမ့်မည်” ဟုဆို၏။

မဟော်သဓာ သုခမိန်သည် ထိုစကားကို ကြားလျှင် နွားခိုးကို “အချင်းယောက်ျား၊ တစ်ဦးက

စကားကုန်ခန်းအောင် သက်သေနှင့်တကွ ဆိုပြီ။ သင်က ဟုတ်မှန်တိုင်းကို ဆိုလော့” ဟုဆို၏။ နွားခိုးသည် “အရှင်သား အကျွန်ုပ်ခြံပေါက် ဤနွားတစ်ရှဉ်းကို ကျွန်ုပ်လိုရာအရပ်သို့ဆောင်သွားပါစဉ် ဤသူသည် အနိုင်အထက် မင်းမျက် မင်းဒဏ်သင့်အောင် အခွင့်မဟုတ်ဘဲ ကျွန်ုပ်ကို နွားခိုးဟု ယိုးစွပ်၍ မအပ်မရာပြု ကျင့်သည့်အမှုသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသူနွားမဟုတ်” ဟုဆို၏။ ဤသို့ အမှုသည်နှစ်ဦးတို့ စကားကို ကြားလျှင် ဘုရားလောင်းသည် ထိုသူတို့အမှုတရား မပွားများရအောင် ဟုတ်မှန်တိုင်းစီရင်လို၍ သင်တို့နှစ်ယောက် ငါကောက်ယူဆုံးဖြတ်ချက်ကို နှစ်သက်စွာပြီးကြမည်လော့ဟု မေး၏။ “အရှင်သား၊ ပြီးပါမည်” ဟု အမှုသည် နှစ်ဦးဆိုလျှင် ဇရပ်တွင်ရှိသမျှ ပရိသတ်တို့အား ထင်ရှားစွာဖြစ်စေခြင်းငှာ ဤသို့ဆို၏။ “သင်တို့စကားနှစ်ရပ်ပင် လက်သပ်မကွာ မွေးကျွေး၍ထားသော နွားဖြစ်ဟန် အမှတ်အတပ် ဆိုကြပေသည်တွင် တရားသူကြီးတို့ ဆင်ခြင်ရန် စကားမကုန်သေးသည်ဖြစ်၍ မဆုံးမဖြတ်သာသေး။ စစ်မေးရဦးမည်။ သင်တို့ဟုတ်မှန်တိုင်း ပြောလော့” ဟုဆိုပြီးလျှင် ခိုးသူကိုရှေးဦးစွာ “အချင်းယောက်ျား၊ ဤနွားတစ်ရှဉ်းကို သင့်ခြံပေါက်ဖြစ်သည်ဟုဆို ပြီ၊ အဘယ်အစာကို အသင်ကျွေးမွေးသနည်း” ဟုမေး၏။ နွားခိုးသည် “အရှင်သား၊ နှမ်းဖတ်နှင့် ပဲမှော်ကိုသာ စားစေလျက် ယက်မန်းရည် ယာဂုကိုသာသောက်စေ၏။” ဟုဆို၏။ ထို့နောက် နွားရှင်သည် မေးမြန်းလျှင် “အရှင်သား၊ အကျွန်ုပ်ကား လယ်လုပ်သားဖြစ်၍ အလွန်ဆင်းရဲ၏။ အဘယ်မှာ ယာဂုရနိုင်ပါမည်နည်း။ မြက် ကိုသာကျွေးရ၏” ဟုဆို၏။

ထိုသူနှစ်ယောက်တို့စကားကို အလုံးစုံသော ပရိသတ်အပေါင်းတို့အား မှတ်သားစေပြီးသော် ဘုရားလောင်းသည် သျှိသျှားရွက်ကို ဆောင်ယူစေပြီးလျှင် ညက်စွာထောင်းပြီးမှ ရေနှင့်ဖျော်၍ နွားတစ်ရှဉ်း ကို တိုက်စေ၏။ ထိုအခါ နွားတို့သည် ဝမ်းသက်ကုန်လတ်သော် မြက်ဖတ်သာလျှင်ပါကုန်၏။ ဘုရားလောင်း သည်လူအပေါင်းတို့အား “သင်တို့ ဤနွားချေးကို နှုတ်ကုန်လော့” ဟုပြုပြီးလျှင် သူခိုးကို “အချင်းယောက်ျား၊ သင့်နှုတ်ကကား နွားခိုးမဟုတ်။ သင့်နွားကကား နွားခိုးဖြစ်သည်ဟု ယခုပရိသတ်အလယ်၌ အထင်အရှားပြု ၍ရှိချေပြီ။ သင်နွားခိုး ဟုတ်၏လော၊ မဟုတ်လော” ဟု မေး၏။ ခိုးသူလည်း လွဲဖယ်၍ မပြောသာရကား “အရှင်သား၊ ခိုးမိချေ၏” ဟုဝန်ခံ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းသည် “အချင်းယောက်ျား၊ အရှေ့မရွာဝှံးရွာ၌ သူဌေးကြီးသား မဟော်သစာသည် သူတစ်ပါးတို့ လျှို့ဝှက်သောအမှုကို တစ်ခုမကျန် ဉာဏ်အစွမ်းဖြင့် သိမြင် တတ်သည်ဟူ၍ သင်ကြားဖူးသလော၊ မုသာဝါဒကို အဘယ်ကြောင့် သင်ပြောဆိုသနည်း။ ယနေ့မှစ၍ အသက်ရှည်သော ကာလပတ်လုံး ဤကဲ့သို့အမှုကိုပြုကျင့်မည်မကြံလေနှင့်” ဟုဆုံးမ၏။ ဘုရားလောင်း ဖွားဖက်ရွှေဖော်တစ်ထောင်တို့သည် ထိုနွားခိုးသော ယောက်ျားကို ခြေဖြင့်ယမ်းခတ်ခြင်း၊ လက်ဖြင့်ထောင်း ထုခြင်းဖြင့် တစ်သက်လုံး အရှက်ရအောင် နာကျင်စွာဒဏ်ပေးကြကုန်၏။ ဘုရားလောင်းသည် သူငယ်ဖော် တို့ထောင်းခတ်၍ မှတ်လောက်အောင် ထိုသူနာကျင်ပြီးသော် သူငယ်ရွှေဖော်များကိုတားမြစ်၍ ထိုနွားခိုးအား “အချင်းယောက်ျား၊ သင်သည်သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းအပြစ်ကြောင့် မသေမိကပင် နာကျင်ပြင်းပြစွာသော ဆင်းရဲကိုခံရပြီ။ သေလွန်သည်ရှိသော်ကား ယခုခံရသော ဆင်းရဲထက် အဆအထောင်အသောင်းမက ပြင်းပြ ပူပန်စွာ လေးပြာသောအပါယ်၌ ကိုးကွယ်ရာမရ ဒုက္ခမလွဲ ဆင်းရဲကို ခံရလတ္တံ့။ အပါယ်ဆင်းရဲကို သင်ဆင်ခြင်

ကြောက်လန့်လျက် အသက်ထက်ဆုံး ဤကဲ့သို့သောအမှုကို ယခုငါ့ထံက စွန့်ပစ်၍ အသစ်တရား ငါးပါးသော သီလ၌ နေ့ညတည်စေလော့” ဟု ပဉ္စင်သီလဖြင့် အဆုံးအမပေးလိုက်၏။

ထိုအခါ ဘုရားလောင်းကို စုံစမ်းလျက်နေသော အမတ်သည် ထိုအကြောင်းကိုသိလျှင် ရှေးနည်းဖြင့် အလုံးစုံကို စာတင်၍ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးအား လျှောက်ကြားစေ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ထိုစကားကို ကြားသော် သေနကအမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ အလုံးစုံကို ပြန်ကြားပြီးလျှင် “ဆရာအမတ်ကြီး၊ မဟော်သဓာ သုခမိန်ကို ဆောင်ယူချိန် အခွင့်သင့်ပြီ မဟုတ်လော့” ဟု မေးမြန်းတိုင်ပင်၏။ သေနကအမတ်သုခမိန်သည် “အရှင်မင်းကြီး၊ တရားစီရင်ရာ လွတ်သဘင်၌ အမတ်တရားသူကြီးပို့သည် မပြတ်လျှင် ခိုးမှုယိုးမှုဒုစု ပေါ်ပေါက်လာသည့် တရားကို ဆင်ခြင်မျှော်ရှုလျက် အမှုသည်တို့ လျှို့ဝှက်ကုန်ငြားသော်လည်း သိသာ အောင် စစ်ဆေးမေးမြန်း၍ တရားလမ်းရိုးရှိတိုင်း စီရင်နိုင်ကြသည်ချည်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုနွားတရားကို စီရင်နိုင်ကာမျှနှင့် သုခမိန်မခေါ်လောက်သေးဖြစ်၍ ငုံ့လင့်နေတော်မူဦးလော့” ဟုလျှောက်၏။ သေနက အမတ်ကြီး စကားကိုကြားလျှင် မင်းကြီးသည် လျစ်လျူဖြစ်ပြန်၍ တစ်ဖန်အမတ်ထံသို့ စုံစမ်းလေ့ဦးဟု စေလိုက် ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းသော မင်္ဂလာတစ်ကြိမ် ဖြစ်ခြင်းတည်း။

ဧကန်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကျောက်ကုန်း = ကျောက်ကုန်း။
- ၂။ ငိုက်မျဉ်း = အိပ်၍မပျော်တပျော်ရှိသည်။
- ၃။ ယိုးစွပ် = စွပ်စွဲသည်။
- ၄။ အဂတိ = မတရားသဖြင့် မမှန်မကန်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဘက်လိုက်ခြင်း။
- ၅။ လက်ပူးလက်ကြပ် = ဖက်ပင်း။
- ၆။ ခြံပေါက် = မိမိခြံတွင် ပေါက်ဖွားသောကျွဲ၊ နွား စသည်။
- ၇။ အနိုင်အထက် = သူတစ်ပါး၏ ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် အဝင်းအဓမ္မ၊ အဝင်း အကျပ်၊ နိုင်ထက်စီးနင်း။
- ၈။ မင်းမျက်မင်းဒုဏ် = မင်းအစိုးရတို့က အပြစ်အလျောက်စီရင်အပြစ်ပေးမှု။
- ၉။ ယက်မန်းရည် = ဆန်ကို နူးသွားအောင် ရေဖြင့် ကျဲကျဲ ကျိုထားသော သောက်ဖွယ်။
- ၁၀။ ယာဂု = ဆန်တစ်ဆင့် ရေခြောက်ဆသည်ကာ ဆန်လုံးကွဲချဲ့ကျိုထားသော သောက်ဖွယ်။
- ၁၁။ မုသာဝါဒ = လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်း။

- ၁၂။ အပါယ် = မကောင်းမှု ဒုစရိုက်အတွက် ကျရောက်ရသောဘုံ။
- ၁၃။ ကိုးကွယ်ရာ = အားထားမှီခိုစရာ။ ဆည်းကပ်ပူဇော်စရာ။
- ၁၄။ ပဉ္စင်္ဂသီလ = ငါးပါးသီလ။
- ၁၅။ ငုံ့လင့် = စောင့်ဆိုင်းသည်။ စောင့်မျှော်သည်။

[Faint Burmese text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint Burmese text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

၆။ လည်ရွဲတရား စီရင်စဉ်း

လည်ရွဲတရား ဟူသည်ကား သူဆင်းရဲမတစ်ယောက်သည် ကြွယ်ဝသောမိန်းမများကဲ့သို့ ရွှေ ငွေ ကျောက်မျက် ခြယ်လှယ်အပ်သော လည်ရွဲဘယက်တို့ကို မဆင်ရသဖြင့် အနီ၊ အဝါ၊ အပြာ၊ အစိမ်း စသော ချည်မျှင်တို့ဖြင့် ထိုးချုပ်စီရင်အပ်သော ချည်လည်ရွဲကိုသာဆင်ရ၏။ ထိုမိန်းမသည် ထိုချည်လည်ရွဲကို လည်မှချွတ်၍ အပေါ်ရုံအင်္ကျီတဘက်ပေါ်၌ ထားပြီးလျှင် ဘုရားလောင်းစီရင်အပ်သော ရေကန်သို့ ရေချိုး အံ့သောငှာ ဆင်းသက်လတ်သော် မိန်းမငယ်တစ်ယောက်သည် ထိုလည်ရွဲကိုမြင်၍ လိုချင်သောစိတ်ဖြင့် ထိုလည်ရွဲကို အင်္ကျီတဘက်ပေါ်မှ ကောက်ယူပြီးလျှင် “အမယ် ဤလည်ရွဲသည် အလွန်တင့်တယ် လျောက် ပတ်၏။ အဘယ်မျှ ချည်ကုန်သနည်း။ ဤလည်ရွဲကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်လည်း ထိုးချုပ်ချင်ပါသည်” ဟုဆိုလျက် လည်၌ စွပ်ပြီးသော် “ခဏမျှ အတုယူပါရစေ” ဟုဆို၏။ လည်ရွဲရှင်မိန်းမလည်း သဘော ဖြောင့်ဖြောင့် ဆိုသည်ထင်၍ “ကောင်းပြီ၊ ကြည့်ပါလော့” ဟုဆိုလတ်လျှင် ထိုမိန်းမငယ်သည် လည်ရွဲကိုဆင်၍ လျင်စွာ ပြေးလေ၏။ လည်ရွဲရှင် မိန်းမသည် ထိုမိန်းမငယ် ခိုးယူသွားသည်ကို မြင်လျှင် လျင်စွာကန်မှ တက်၍ အဝတ်အင်္ကျီ ထုတ်တဘက်ဝတ်ပြီးလျှင်စွာလိုက်၍ “အဘယ်ကြောင့် ငါ့လည်ရွဲကို ယူပြေးဘိ သနည်း” ဟု မိန်းမငယ်၏ တဘက်ကိုဆွဲကိုင်၏။ မိန်းမငယ်လည်း “ငါ့လည်ရွဲကို ငါဆင်၍ ခရီးသွားရာ အဘယ်ကြောင့် ရှင်မလည်ရွဲခိုးဟု ယိုးစွပ်၍ ဆွဲငင်အံ့သနည်း” ဟုဆို၏။ ထိုသို့ အချင်းချင်းငြင်းခုံကြ၍ ကြည့်ရှုနားထောင်အံ့ဟု လာကုန်သော ရွာသူရွာသားအပေါင်းတို့ ဝန်းရံလျက် ဘုရားလောင်းကစားရာ ဇရပ်တံခါးဝ လမ်းမခရီးအနီးသို့ လာလတ် ကုန်၏။

ဘုရားလောင်းသည် ထိုငြင်းခုံကြသောအသံကို ကြားလတ်သော် “အဘယ်အသံနည်း” ဟု မေးပြီး လျှင် ထိုသူနှစ်ယောက်တို့ကို ခေါ်စေ၍ ရောက်သောအခါ ထိုသူနှစ်ယောက်တို့၏ အမူအရာလက္ခဏာကို မြင်လျှင် ဤသူကား ခိုးသူမ၊ ဤသူကား ဥစ္စာရှင်ဟု အတပ်သိပြီးလျှင် သူခပ်သိမ်းလည်း သိစေခြင်းငှာ “သင် တို့ အဘယ်ကြောင့်ငြင်းခုံကြသနည်း” ဟုမေးလျှင် နှစ်ဦးစလုံးကပင် အသီးသီး မိမိတို့ဥစ္စာဖြစ်ကြောင်း ကို ပြောဆိုကြလတ်သော် ဘုရားလောင်းသည် “သင်တို့ စကားနှစ်ရပ်ကို ကြားသိရပြီ၊ ငါဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း သင်တို့ ပြီးကြမည်လော” ဟု မေး၏။ “အရှင်သား ပြီးပါမည်” ဟု ဝန်ခံကြလျှင် ဘုရားလောင်းသည် “သင်တို့ သည် ဟုတ်မှန်တိုင်း ပြောလော့” ဟုဆို၍ ခိုးသူမကိုရှေ့ဦးစွာ “သင်၏လည်ရွဲကို အဘယ်နဲ့သာရည်ဖြင့် မပြတ်လိမ်းသုတ်သနည်း” ဟု မေး၏။ ခိုးသူမကလည်း “အရှင်သား၊ အလုံးစုံသော အမွှေးတို့ဖြင့် ပေါင်းနှော၍ လုပ်အပ်သောကြောင့် သဗ္ဗသာဟာရကအမည်ရှိသော နံ့သာပေါင်းဖြင့် နေ့တိုင်းအမြဲလိမ်း သုတ်ပါသည်” ဟု ဆို၏။ ထိုနောက် လည်ရွဲရှင်မိန်းမကြီးကို မေးပြန်သော် “အရှင်သား၊ ဆင်းရဲသားကျွန်ုပ်အား သဗ္ဗသာဟာရ ကနံ့သာ အဘယ်မှာရပါအံ့နည်း။ အကျွန်ုပ်သည် ဤလည်ရွဲကို သျှိသျှားပွင့် ဖြင့်သာလျှင် နေ့တိုင်းမပြတ် လိမ်းသုတ်ရ၏” ဟုဆို၏။ ဘုရားလောင်းသည် ထိုနှစ်ယောက်တို့စကားကို ပရိသတ်တို့အား မှတ်သားစေပြီး လျှင် တစ်ခုသောရေခွက်ကို ဆောင်ယူစေ၍ ထိုရေခွက်၌ လည်ရွဲကိုနှစ်ပြီးသော် ဂန္ဓာရုံ၌ ကျွမ်းကျင်သော

လူတစ်ယောက်ကိုခေါ်၍ မည်သည့်အနံ့နံ့သည်ဟု သိရအောင် နမ်းစေ၏။

ထိုသူသည် လည်ရွဲကို နမ်းလတ်သော် သျှိသျှားပွင့်နံ့သာရှိသည် အဖြစ်ကိုသိပြီး၍-

သဗ္ဗသာဟာရကောနတ္ထိ၊

သုဒ္ဓကင်္ဂ ပဝါယတိ။

အလီကံ ဘာသတိယံ ဓုတ္တိ၊

သစ္စမာဟ မဟလ္လိကာ။

ဟု ဧကနိပါတ်ကျမ်း၌လာသော ဂါထာဖြင့်ဆို၏။

အနက်ကား။ ။ပဏ္ဍိတ၊ သုခမိန်၊ သဗ္ဗသာဟာရကော၊ သဗ္ဗ သာဟာရက နံ့သာနံ့သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သုဒ္ဓကင်္ဂ၊ သျှိသျှားပွင့်နံ့ သက် သက်သာ။ ပဝါယတိ၊ လှိုင်၏။ အယံဓုတ္တိ၊ ဤမိန်းမငယ်သည်။ အလီကံ၊ မမှန်သောစကားကို။ ဘာသတိ၊ ဆို၏။ မဟလ္လိကာ၊ မိန်းမကြီးသည်။ သစ္စံ၊ မှန်သော စကားကို။ အာဟ၊ ဆို၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ “အရှင်သား၊ ဤလည်ရွဲ၌ သဗ္ဗသာဟာရက နံ့သာနံ့မရှိ။ သျှိသျှားပွင့်နံ့ သက်သက် လှိုင်၏။ မိန်းမငယ် စကားမမှန်။ မိန်းမကြီး စကားသာလျှင် ဆိုတိုင်း မှန်ပေသည်” ဟု လည်ရွဲကို နမ်းသောသူသည် ဘုရားလောင်းအား ပြန်ကြား၏။

ဘုရားလောင်းသည် “သင်တို့ရှုကြည့်ကြကုန်လော့” ဟု ပရိသတ်အပေါင်းတို့အား သိစေပြီးလျှင် ခိုးသူမကို “သင့်ဥစ္စာ ဟုသင်ဆိုသည်။ လည်ရွဲကသင့်ကို ခိုးသူမဟုပြု၍ ရှိချေပြီ။ သင်အသို့နည်း၊ လည်ရွဲခိုးမဟုတ်လော” ဟုမေး၏။ ခိုးသူမလည်းလွဲ၍ ပြောခွင့်မရသောကြောင့် “အရှင်သား၊ အကျွန်ုပ်ခိုးယူမိသည် မှန်ပေ၏” ဟုဝန်ခံ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းသည် ရှေးနည်းဖြင့် နောင်ဤကဲ့သို့ မကျင့်လေနှင့်ဟု အဆုံးအမပေး၏။ ဖွားဖက်သူငယ် တစ်ထောင်တို့သည်လည်း ရှေးနည်းဖြင့် ထောင်းထုခြင်းဒဏ် နာကျင်စွာပေးကြကုန်၍ လွတ်လိုက်၏။ ထိုအကြောင်းကို အမတ်သိလျှင် အလုံးစုံကို လျှောက်စာတင်၍ မင်းကြီးကိုကြားလျှောက်စေ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ထိုစကားကိုကြားလျှင် သေနကအမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ စကားအလုံးစုံကို ပြန်ကြားပြီးသော် မဟော်သဓာသုခမိန်ကို ဆောင်ချိန်မသင့်သေးလော့ဟု မေးမြန်းတိုင်ပင်တော်မူပြန်၏။ သေနကအမတ်ကြီးလည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ ဤမျှသောအရာနှင့် သုခမိန် မခန့်လောက်သေး။ ငုံ့တော်မူဦးလော့” ဟုလျှောက်၏။ မင်းကြီးသည် သေနကအမတ်ကြီး စကားကိုကြားလျှင် စိတ်လျစ်လျူ ဖြစ်ပြန်၏။ တစ်ဖန်အမတ်ထံစုံစမ်းလေဦးဟု စေလိုက်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်း၏ ကောင်းသော ကျေးဇူးဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်း တစ်ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း တည်း။

ဝက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ အပေါ်ရုံ = အပေါ်ကံထပ်၍ ခြုံရုံ ဝတ်ဆင်သော အဝတ်အသည်။
- ၂။ သဗ္ဗသာဟာရက = နံ့သာပေါင်း။
- ၃။ ဝန္ဓာရုံ = အနံ့အာရုံ။

၇။ ချည်ထွေးတရား စီရင်ခန်း

ချည်ထွေးတရား ဟူသည်ကား ဝါခင်းစောင့်သော မိန်းမတစ်ယောက်သည် ထိုဝါခင်း၌ စောင့်နေရင်း ဝါပေါက်စင်စင်ကို ချည်ချောဝင့်ပြီးလျှင် အစာတင်ပြီးမှ ကောင်းစွာလုံး၍ထား၏။ ထိုမိန်းမသည် တစ်နေ့သ၌ ချည်လုံးကို ရင်၌ပိုက်၍ မိမိအိမ်သို့လာလတ်သော် ဘုရားလောင်း၏ ရေကန်၌ ရေချိုးအံ့ဟု ချည်လုံးကို မိမိအင်္ကျီပေါ်၌ထား၍ ရေကန်တွင်းသို့ ရေချိုးဆင်းလေ၏။ ထိုအခါ မိန်းမတစ်ယောက်သည် ထိုချည်လုံးကို မြင်လေသော် လိုချင်သောစိတ် ဖြစ်လာလတ်၍ ချည်ချောပေစွ ကောင်းပေစွဟု ချီးမွမ်းလျက် ကိုင်ယူပြီးလျှင် “အမယ်၊ ဤချည်ကို အမယ်ပင်ဝင့်ပေသလော ဖြစ်ခဲ့ပေစွ” ဟုလက်ခုပ်တီး၍ ကြည့်ဟန်ပြုလျက် ရင်ခွင်၌ပိုက်၍ ပြေးလေ၏။ ချည်လုံးရှင်မိန်းမသည်လည်း ရှေးနည်းဖြင့် အလျင်တဆော ရေမှတက်၍လိုက်လျက် “သင်အဘယ်ကြောင့် ချည်လုံးကို ခိုးယူပြေးသနည်း” ဟု အင်္ကျီစကို လက်ဖြင့်ကိုင်ဆွဲ၏။ ခိုးသူမသည်လည်း “ငါချည်လုံးကိုငါယူ၍ ငါ့အလိုအလျောက်ခရီးသွားရာ သင်အဘယ်ကြောင့် ချည်လုံးကို ခိုးစွပ်စွဲ၍ ငါ့အင်္ကျီစကို ဆွဲကိုင်ဘိသနည်း။ ဆုတ်လော့။ ကောင်းစွာသွားပါရစေ” ဟုဆို၏။ ဤသို့ အချင်းချင်း အငြင်းအခုံဖြစ်၍ လူအပေါင်း ဝန်းရံကုန်လျက် ဘုရားလောင်းကစားရာ ဇရပ်တံခါးဝခရီးမသို့ ရောက်လာကြကုန်၏။

ဘုရားလောင်းသည် ရှေးနည်းဖြင့် ထိုမိန်းမ နှစ်ယောက်ကိုခေါ်စေ၍ ရောက်လတ်သော် ထိုသူတို့၏ အမူအရာလက္ခဏာကို ဆင်ခြင်သဖြင့် ဤသူကား ခိုးသူမ ဤသူကား ချည်လုံးရှင်ဟု အမှန်အတပ် သိငြားသော်လည်း သူတစ်ပါးတို့အား သိစေခြင်းငှာအကြောင်းအရာကိုမေး၍ နှစ်ဦးကပင် ဥစ္စာရှင်ချည်း ဖြစ်ဟန်စကားနှင့် ပြောဆိုချေလည်းပြီးသော် ဘုရားလောင်းသည် “သင်တို့ ငါဆုံးဖြတ်တိုင်း ပြီးကြမည်လော” ဟုမေး၏။ ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်တို့လည်း “ပြီးပါမည်” ဟုဝန်ခံကြကုန်၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းသည် ခိုးသူမကို “ချည်လုံး၏အတွင်း၌ အဘယ်ကိုထည့်ခံ၍ လုံးသနည်း” ဟုမေး၏။ ခိုးသူမလည်း အရှင့်သားဝါစေ့ကို ထည့်၍ လုံးပါသည်” ဟုဆို၏။ ထို့နောက် ချည်လုံးရှင်ကို မေးမြန်းလတ်လျှင် “အရှင့်သား တည်စေ့ကို ထည့်၍လုံးသည်” ဆို၏။ ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်တို့၏ စကားကိုပရိသတ်တို့အား မှတ်သားစေပြီး၍ ချည်လုံးကို ဖြေဖွင့်ကြည့်ရှုစေလတ်သော် တည်စေ့ကိုတွေ့လေ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းသည် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် ခိုးသူအဖြစ်ကို ဝန်ခံစေပြီးလျှင် ထိုခိုးသူမအား အဆုံးအမပေး၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။ ဤအကြောင်းကို အမတ်သိလတ်သော် အလုံးစုံကို မင်းကြီးအား လျှောက်ထားစေပြန်၏။ မင်းကြီးလည်း ရှေးနည်းအတူ သေနကအမတ်ကြီးကို တိုင်ပင်၍ သေနကအမတ်ကြီး ဖျက်ပြန်လေသော် စိတ်လျစ်လျူ ဖြစ်သဖြင့် စုံစမ်းလေဦးဟု စေတော်မူလိုက်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သကုန်၏။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ချည်ချောဝင့် = ဗိုင်းတောင့်မှ ဝါမျှင်တို့ကို ဆွဲထုတ်ကာ ချည်ကျစ်သည်။ ဗိုင်းဝင့်သည်။ ဗိုင်းငင်သည်။
- ၂။ အစာတင် = ချည်ခင်ကို ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းစေရန် ကော်ရည်ဆွတ်သည်။

၈။ သားတရား စီရင်ခန်း

သားတရား ဟူသည်ကား တစ်နေ့သ၌ မိန်းမတစ်ယောက်သည် မိမိသားငယ်ကို ပိုက်ချီလျက် ရေချိုး အံ့သောငှာ မဟော်သစာသုခမိန် စီရင်သော ရေကန်သို့လာလတ်၍ ထိုရေကန်၌ သားငယ်ကို ရေချိုးပြီးသော် မိမိရေချိုးအံ့သောငှာ သားငယ်ကို အဝတ်ပေါ်၌ သိပ်ထားပြီးလျှင် ရေကန်နားသို့ ဆင်းသက်လေ၏။ ထိုအခါ ဘီလူးမတစ်ယောက်သည် ထိုသူငယ်ကိုမြင်လျှင် စားချင်သောစိတ်ရှိသဖြင့် မိန်းမအသွင် ဖန်ဆင်းလျက် လာလတ်၍ “အဆွေမ၊ ဤသူငယ်သည် ချစ်ဖွယ်သနားဖွယ်ရှိ၏။ သင့်သားပေလော” ဟုမေး၏။ သူငယ်အမိလည်း “အဆွေမ၊ ကျွန်ုပ်သားပင်တည်း” ဟုဆိုလတ်သော် ဘီလူးမသည် ထိုသူငယ်ကိုချီ၍ “နို့တိုက်စမ်းပါရစေ” ဟုဆို၏။ သူငယ်အမိလည်း သဘောရိုးထင်၍ “တိုက်ပါတော့” ဟုဆိုလျှင် ဘီလူးမသည် သူငယ်ကိုပိုက်၍ နို့တိုက်ယောင်ဟန် အတန်ငယ်ရွှင်စေ၍ ဆောင်ယူပြေးလေ၏။ သူငယ်အမိလည်း ငါ့သားကိုယူ၍ အဘယ်သို့ သွားမည်နည်းဟုလိုက်လျက် ဘီလူးမကို ကိုင်ဆွဲ၏။ ဘီလူးမသည်လည်း “သင့်သား အဘယ်မှာရှိသနည်း။ ဤသူငယ်ကား ငါ့သားတည်း” ဟုဆို၏။ ဤသို့ ငြင်းခုံကြလျက် ဘုရားလောင်းကစားရာ ဇရပ်တံခါးဝသို့ ရောက်ကြလေ၏။

ဘုရားလောင်းသုခမိန်သည် ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် မေးမြန်းပြီးလျှင် ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်ကို ခေါ်စေ၍ ရောက်သောအခါ “သင်တို့ အဘယ်ကြောင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ကြသနည်း” ဟုမေး၏။ ဘီလူးမသည် “အရှင့်သား၊ ကျွန်ုပ်သားကို ကျွန်ုပ်ရင်၌ပိုက်ချီ၍ အလိုအလျောက် ခရီးသွားပါသည်။ ဤမိန်းမသည် ကျွန်ုပ်ကိုမျှ မသိမကျွမ်းဘဲလျက် သူ့သားကို ယူဘိသည်ဟု ယိုးစွပ်ခဲ့သည်” ဟုဆို၏။ သူငယ်အမိကလည်း “အရှင့်သား၊ ထိုသို့ မဟုတ်ပါ” ဟုဆို၍ အလုံးစုံဟုတ်တိုင်း ပြန်ကြားလေ၏။ ဘုရားလောင်းသည် စကားနှစ်ရပ်ကို ကြားပြီး၍ ထိုမိန်းမတို့ အမူအရာလက္ခဏာကို ဆင်ခြင်လတ်သော် ဤမိန်းမကား မျက်တောင်လည်းမခတ်၊ မျက်ထောင့်လည်းနီ၏။ ရဲလည်းရဲရင့်၏။ ဘီလူးမတည်း။ ဤမိန်းမကား သူငယ်အမိတည်းဟု အဟုတ်အမှန် သိပြီး၍ “သင်တို့ငါ့အဆုံးအဖြတ်၌ တည်ကြအံ့လော့” ဟုမေး၏။ “အရှင့်သား၊ တည်ပါမည်” ဟု နှစ်ဦးလုံး ဝန်ခံကြလျှင် မဟော်သစာသုခမိန်သည် မြေ၌ စည်းသားပြီးသော် စည်းပေါ်၌ ထိုသူငယ်ကိုသိပ်ထား၍ ဘီလူးမကို သူငယ်၏လက်တို့၌ သူငယ်၏အမိကို ခြေတို့၌ကိုင်စေပြီးလျှင် “သင်တို့နှစ်ယောက် လုကြကုန်။ လုနိုင်သောသူ သားရှင်ဖြစ်စေ” ဟုဆို၏။ ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်တို့လည်း ဘုရားလောင်းဆိုတိုင်း လုကြလတ်သော် သူငယ်သည် အလွန်နာကျင်သည်ဖြစ်၍ သည်းစွာငိုလတ်လျှင် အမိသည် မိမိနှလုံးကွဲအံ့သကဲ့သို့ ပြင်းစွာပင်ပန်းသည် ဖြစ်၍ သူငယ်ယုံခြေမှလက်ကို လွှတ်ပြီးလျှင် ရပ်လျက် ညှိုးငယ်စွာနေ၏။

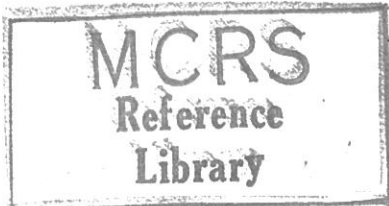
ထိုအခါ မဟော်သစာသုခမိန်သည် ပရိသတ်အပေါင်းတို့အား “အချင်းတို့၊ သူငယ်တို့ကို မိခင်တည်းသာ၍ ချစ်သလော။ အမိမဟုတ်သောသူတည်းသာ၍ ချစ်သလော” ဟုမေး၏။ လူအပေါင်းတို့လည်း “အရှင့်သား၊ အမိသာလျှင် သားတို့၌လွန်စွာချစ်၏” ဟုဆိုကြလတ်သော် ဘုရားလောင်းသည် “အချင်းတို့၊ ယခုသူငယ်ကို လုယူနိုင်သော မိန်းမတည်း။ ထိုသူငယ်၏ မိခင်လော၊ မလုနိုင်မှီ၌ နေသော မိန်းမတည်း ထိုသူငယ်၏

မိခင်လော။ သင်တို့ အသို့ထင်ကြသနည်း” ဟုမေး၏။ ပရိသတ်တို့သည် “အရှင်သား၊ သူငယ်၏ နာကျင်ခြင်း ဖြင့် သည်းမခံနိုင်၍ လွတ်လိုက်သော မိန်းမသည်သာ သူငယ်၏မိခင်ဖြစ်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ထင်သည်” ဟုဆိုကြကုန်၏။ ဘုရားလောင်းသည် “အချင်းတို့၊ ထိုသူငယ်ကို ခိုးယူသော မိန်းမကို သင်တို့သိကြကုန်၏ လော” ဟု မေး၏။ “အရှင်သား၊ ကျွန်ုပ်တို့မသိကြကုန်” ဟု ဆိုလတ်သော် “အချင်းတို့၊ ဤမိန်းမကား လူမ ဟုတ် ဘီလူးမတည်း။ ဤသူငယ်ကိုစားလို၍ ခိုးယူသည်” ဟုဘုရားလောင်းဆို၏။ ပရိသတ်တို့လည်း “အရှင် သား၊ အဘယ်ကြောင့်သိသနည်း” ဟု မေးကြလတ်လျှင် “အချင်းတို့၊ ဤသားခိုးမကို သင်တို့ရှုလော့။ မျက် တောင်လည်းမခတ်။ မျက်ထောင့် လည်းနီ၏။ သူငယ်၌ သနားချစ်ခင်ခြင်းလည်း အလျဉ်းမရှိ။ ထိုသို့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဘီလူးမဟု သိရသတည်း” ဟုဆို၏။ ဤသို့ပရိသတ်တို့နှင့် ပြောဆိုပြီးလျှင် မဟော်သဓာ သုခမိန်သည် ဘီလူးမကို “သင်အဘယ်သူနည်း မှန်တိုင်းပြောလော့” ဟု မေး၏။ ဘီလူးမသည် “အရှင်သား အကျွန်ုပ် ဘီလူးမပင်မှန်ပေ၏” ဟု ဝန်ခံလတ်သော် “အဘယ်ကြောင့် ဤသူငယ်ကို အသင်ဖမ်းသနည်း” ဟု မေး၏။ ဘီလူးမလည်း “အရှင်သား၊ ဤသူငယ်ကို အကျွန်ုပ်စားလို၍ ဖမ်းသည်” ဟုဆိုလတ်လျှင် ဘုရားလောင်း သည် “ဟယ် ဘီလူးမ၊ သင်သည် ရှေးကံသရာက မလိမ္မာ မိုက်စွာသောအလျောက် သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်မိဖူးသောကြောင့် ယုတ်မာစွာသော ဤဘီလူး၊ ဖုတ်၊ ပြိတ္တာမျိုး၌ဖြစ်ရ လျက် ထိတ်လန့်ခြင်းကိုမျှမရ၊ ယခုတစ်ဖန် မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်ပြန်သည်ကား သင်၏အမိုက်သည် အလွန် အံ့ဩဖွယ်ရှိပေစွ” ဟုဆိုပြီးလျှင် ဘီလူးမအား နောင်ဤကဲ့သို့ မကောင်းမှုကို မပြုလေနှင့်ဟု ငါးပါးသီလ၌ တည်စေလျက် လွတ်လိုက်၏။ သူငယ်အမိလည်း “အရှင်သား၊ အကျွန်ုပ်မွေးသော အသက်သည် ဤသူငယ်တွင် မရှိပြီ။ အရှင်သားပေးသော အသက်သာ ရှိတော့သည်” ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ချီးမွမ်းပြီးလျှင် “အရှင်သား သည် အာယုကပ်ပတ်လုံး အသက်နောက် ရှည်စေသတည်း” ဟု ဆုတောင်း ဆုယူပြုလျက် သားငယ်ကို ပိုက်ချီ၍ မိမိအိမ်သို့ သွားလေသည်။ ဤသို့သော အခြင်းအရာကို လျှောက်စာတင်၍ အမတ်သည် မင်းကြီးအား လျှောက်ထားစေပြန်၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလည်း ရှေးနည်းအတူလျှင် သေနကအမတ်ကြီးနှင့် တိုင်ပင်၍ သေနကအမတ်ကြီး ဟန်တားပြန်လျှင် စိတ်လျစ်လျူဖြစ်သဖြင့် စုံစမ်းလေဦးဟု အမတ်ထံသို့စေလိုက်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်း၏ ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ကော်စစ်အဖွင့်

- ၁။ မျက်ထောင့် = မျက်လုံး၏ ထောင့်စွန်း။
- ၂။ သံသရာ = ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် အစဉ်မပြတ်ဘဲ အဖန်တလဲလဲ ကျင်လည်ရာ ဘဝဆက်။ ဘဝအစဉ်။
- ၃။ ဖုတ် = မြေစောင့်ပြိတ္တာ၊ နာနာဘာဝကောင်။
- ၄။ ပြိတ္တာ = အပါယ်လေးဘုံသား အပါအဝင် ချမ်းသာ ခြင်းကင်းသော တစ္ဆေ၊ မှင်စာ၊ သရဲ၊ ဘီလူးစသော နာနာဘာဝ သတ္တဝါအမျိုးမျိုး။
- ၅။ အာယုကပ် = သက်တမ်း။

၉။ ရထားတရား စီရင်ခန်း

ရထားတရား ဟူသည်ကား ယောက်ျားတစ်ယောက်သည် မျက်နှာဆေးအံ့သောငှာ တစ်ခုသော ရွာမှ လှည်းရထားစီးလျက် ထွက်သွားလေ၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် လောကကိုကြည့်လတ်သော် ဘုရားလောင်းကိုမြင်၍ ဤသုခမိန့် ဘုရားအညွန့်အား ပညာဂုဏ်ထင်ရှားသော အဖြစ်ကို ငါပြုခြင်းငှာထိုက်၏ဟု လူ၏အသွင်ဖြင့် လာလတ်၍ ထိုရထားစီးလျက်သွားသော ယောက်ျား၏ ရထားနောက်စွန်းကို ကိုင်လျက် အစဉ်အတိုင်းလိုက်၏။ ရထားရှင်သည် ရထားနောက် မြီးစွန်းကိုကိုင်လျက် အစဉ်တစိုက် လိုက်သော လုလင်ကိုမြင်လျှင် ဤသူသည် အဘယ်အကြောင်းရှိ၍ နောက်သို့ အစဉ်တစိုက်လိုက်သည် မသိဟုကြံလျက် “အချင်းယောက်ျား၊ သင် အဘယ်ကို အလိုရှိ၍ ရထားနောက်စွန်းကို ကိုင်လျက် အစဉ် တစိုက် လိုက်ဘိသနည်း” ဟုမေး၏။ သိကြားလုလင်လည်း “အရှင်၊ အကျွန်ုပ်သည် သင်၏အထံ၌မှီခို၍ နေလို ပါသောကြောင့် လိုက်သည်” ဟုဆို၏။ ထိုစကားကို ကြားလျှင် ရထားရှင်သည် “လုလင် ကောင်းပြီ နေတော့” ဟုဆိုလျက် အတန်ငယ်သွားပြီးသော် ရထားကိုတန်ဖျက်ပေးလျှင် ရထားမှဆင်းသက်၍ ကိုယ်လက်သုတ်သင် အံ့သောငှာသွား၏။ ထိုရထားရှင် ကိုယ်လက်အသုတ်အသင် သွားခိုက်တွင် သိကြားမင်းသည် ရထားပေါ်သို့ တက်၍ ရထားကိုစိုင်းနှင့်ပြေးလေ၏။ ရထားရှင်လည်း ကိုယ်လက်သုတ်သင်ပြီး၍ လာလတ်သော် ရထားကို လုလင်ခိုးယူပြေးသည်ဟုသိလျှင် “အချင်း၊ ရပ်လော့ ရပ်လော့” ဟု အလျင်တဆော့ကိုင်လျက် မိလတ်သောအခါ “အချင်း၊ သင်အဘယ်ကြောင့် ရထားကိုခိုး၍ ပြေးနှင့်သနည်း” ဟုဆို၏။ သိကြားမင်းလည်း “သင့်ရထား ဘယ်မှာနည်း ဤရထားကား ငါ့ရထားတည်း။ သင့်ရထားနှင့် အလားတူ၍သာ သင်အထင်မှားသည်ဖြစ်မည်။ သင့်ရထားမဟုတ်” ဟုဆို၏။ ဤသို့အချင်းချင်း အငြင်းအခုံစကားနှင့် လူအများလည်း ရှုကြည့်ဝန်းရံကုန်လျက် ဘုရားလောင်းကစားရာ ဇရပ်တံခါးဝခရီးမသို့ ရောက်လာကြကုန်၏။

မတော်သမာသုခမိန့်သည် ထိုသူနှစ်ယောက်ကိုခေါ်ချေဟု စေလိုက်သဖြင့် ဖွားဖက်ရွှေဖော်တို့ခေါ် ခဲ့၍ ထိုသူနှစ်ယောက်တို့လာလတ်သော် ဘုရားလောင်းသည် ဤသူကား သူတစ်ပါးကို ခန့်ညား ကြောက်ရွံ့ခြင်း တစိုးတစ်မျှမရှိ အလွန်ရဲရင့်၏။ မျက်တောင်လည်း စိုးစဉ်းမျှမခတ်။ စင်စစ် ဤသူသည် လူမဟုတ် သိကြားနတ် တည်း။ ဤသူကား ရထားရှင်တည်းဟု အတပ်အမှန် သိငြားသော်လည်း တရား သူကြီးတို့ စစ်မေးရိုးထုံးစံရှိသည့် အတိုင်း အငြင်းအခုံစကားကိုမေး၍ အသီးသီးထွက်ဆိုကြသည့် စကားနှစ်ရပ်ကို ကြားပြီးသော် “သင်တို့သည် ငါ၏ အဆုံးအဖြတ်၌ တည်ကြအံ့လော” ဟုမေး၏။ “တည်ပါမည်” ဟုနှစ်ဦးစလုံး ဝန်ခံကြလတ်လျှင် မတော်သမာသုခမိန့်သည် “အချင်းတို့၊ သင်တို့ရထားကို ငါ၏ လူ တစ်ယောက်ကို စိုင်းနှင့်စေအံ့။ သင်တို့နှစ် ယောက် ရထားနောက်မြိတ်ကို တစ်ဖက်စီကိုင်ဆွဲ၍ လိုက် ကြလော့။ ရထားကိုမလွတ်လျှင် ရထားရှင်ဖြစ်စေ။ လွတ်လျှင်ရထားခိုးဖြစ်စေ” ဟု ဆိုပြီးသော် ရထားကို လုလင်တစ်ယောက်က နှင်စေလျက် ထိုသူနှစ်ယောက် ကိုလည်း ရထားနောက်မြိတ်ကိုဆွဲ၍ လိုက်စေ၏။ ထိုအခါ ရထားရှင်သည် လူဖြစ်သောကြောင့် ပန်းမောသော ကိုယ်ဖြင့် ဆုံးလိုလည်းဆုံးစေတော့ဟု အားလျော့ပါးသဖြင့် ရထားမှလွတ်လျက် ကြည့်မျှော်ကာ ရပ်နေရစ်၏။

သိကြားမူကား ရထားနှင့်ထက်ကြပ် ကပ်လျက် လိုက်လေ၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ရထားကို ပြန်လည်စေပြီးသော် ပရိသတ် အပေါင်းတို့အား “အချင်းတို့၊ ဤသူကား ရထားနောက်သို့ အတန်ငယ်မျှလိုက်၍ လွတ်လိုက်သဖြင့်နေရစ်၏။ ဤသူကား ရထားနောက်က ထက်ကြပ်ပင်လျှင် လိုက်၏။ ထိုသို့လျက် ဤရထားကို လွတ်သောသူလောက်မျှပန်းဟန်မထင်။ ကိုယ်တွင်လည်း ချွေးတစ်ပေါက်မျှ မထွက်၊ ထွက်သက် ဝင်သက်လည်း မလှိုက်မဖို။ မည်သည်ကိုမျှလည်း ကြောက်လန့်ခြင်းမရှိ။ မျက်စိကြောင်ကြောင် မျက်တောင်မျှလည်းမခတ်။ ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ထောက်ထားသော် သိကြားနတ်စင်စစ်ဖြစ်သည် လူမဟုတ်” ဟုဆိုပြီးလျှင် သိကြားကို “သင် သိကြားမဟုတ်လော” ဟုမေး၏။ သိကြားမင်းသည် “သုခမိန်၊ ငါသည် သုခမိန် ဆိုတိုင်းပင် သိကြားမင်းမှန်ပေ၏” ဟုဆိုလတ် သော် “သင်သိကြား နတ်မင်းဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် ဤသို့သောအမှုကို ပြုလာဘိသနည်း” ဟုမေး၏။ သိကြားမင်းလည်း “သုခမိန်၊ သင်၏ ပညာကျေးဇူး ထင်ရှားစေလို၍ ငါလာသည်” ဟုဆိုလျှင် “သိကြားနတ်မင်း၊ အသင်သည် နောင်ကိုဤသို့ မပြုလာနှင့်” ဟုဆုံးမပေ၏။ သိကြားမင်းသည် မိမိတန်ခိုးကိုပြုလျက် ကောင်းကင်၌နေ၍ မဟော်သဓာသုခမိန်သည် တရားကိုကောင်းစွာဆုံးဖြတ်ပေ၏ဟု ကောင်းချီးပေးပြီးလျှင် နတ်ပြည်သို့ သွားလေ၏။

ထိုအခါ ဘုရားလောင်း၏ ပညာကျေးဇူးကို ဆင်ခြင်စုံစမ်းလျက် စောင့်နေရသောအမတ်သည် အထက်တရား အဆုံးအဖြတ်များမှာကဲ့သို့ အခြားသူကိုမစေမူ၍ မိမိကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး ထံသွားပြီးသော် ရထားတရား၌ စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိရှိတိုင်းကို လျှောက်ထားပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး၊ အမှုဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မိမိတန်ခိုးဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ စိတ်နှလုံးကို ထင်ယောင်ထင်မှားရှိအောင် ဖန်ဆင်းတတ်သော သိကြားနတ်များမှသော်လည်း တရားမဟုတ်လျှင်မနိုင်။ မဆိုလျှင် ရှုံးစေခြင်းငှာစွမ်းနိုင်သောလောကတွင် နှစ်ယောက်မထင် ပညာရှင်ယောက်ျားထူး ယောက်ျားမြတ် နတ်မျက်စိသဖွယ်ဖြစ်သော သုခမိန်ကိုဆောင်ယူချိန် အခါရွေးလျက် ဆေးလေးနွဲ့ဖင့်၍ နေသင့်တော့မည်မထင်။ ယခုပင် ဆောင်ယူတော်မူပါ” ဟုလျှောက်ထား၏။ ထိုစကားကိုကြားလျှင် ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် “အချင်းအမတ်၊ သင်ဆိုတိုင်းပင် အလျင်တဆော ငါကိုယ်တိုင်သွား၍ သတို့သားကို ဆောင်ယူချင်သော စေတနာသည် ကောင်းကင်မှသားတစ်ကို ဟစ်လိုက်သော အသံနှက်၍ စွန်လက်မှ လွတ်ရသည်ဟု ကြားဦးစကပင် အခါခါ အခေါက်ခေါက် ရောက်၏။ သို့ပင်ဝမ်းမြောက်စိတ်ဖိတ်ယိုခြင်းရှိသော်လည်း အမတ်ကြီး သုခမိန်လေးယောက်တို့သည် ရှေးနောက်ရှုတွေးလျက် မင်းရေးမင်းခွင်၌ မြင် မြော်ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ အရာရာသော သုတပညာဖြင့် ငါ၏အိပ်မက်တော် အထက်က ဖတ်ကြားသည်လည်း နတ်မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှု၍မြင်သကဲ့သို့ ထင်ရှားစွာ သောပညာရှိ ဖြစ်ကြပေသည်နှင့်အညီ ပညာရှိသုခမိန်တို့ကို မတိုင်မပင် အလျင်တဆောမပြုသာသေး ဖြစ်သည်တစ်ကြောင်း၊ ထိုသတို့သားလည်း အရွယ်အားဖြင့် နုနယ်ငယ်ရွယ်သေးသည်၊ ကျေးဇူးပညာလည်း အရာအချက်နည်း သေးသည်တစ်ကြောင်း ဖြစ်၍ သူခပ်သိမ်းတို့ အပြစ်တင်လွတ်လောက်အောင် အမတ်ကြီး သုခမိန်တို့နှင့် တိုင်ပင်ခွင့် ရှိပေသေးသည်” ဟုဆိုပြီးလျှင် သေနကသုခမိန်အမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ ရထားတရား၌ သိကြားကိုအရှုံးပေးကြောင်း အလုံးစုံကိုချီးမွမ်းပြောဆိုပြီးသော် “ဆရာအမတ်ကြီး မဟော်သဓာသုခမိန်ကို

ဆောင်ယူရသော် တော်သင့်ပြီ မဟုတ်လော” ဟု တိုင်ပင်မေးမြန်း၏။ မင်းကြီးစကားကို ကြားလျှင် သေနကအမတ်ကြီးလည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ ဤမျှလောက်သောတရားကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ကာမျှနှင့် သုခမိန်မခန့် လောက်သေး။ ပညာရှိသောသူတို့ ခက်ခဲအောင် လျှို့ဝှက်၍ မေးအပ်သော အမေးပြဿနာတို့ကို ဖြေဆိုနိုင်မှ ပညာရှိသုခမိန်ခန့်ခြင်းငှာ ထိုက်ပါသည်။ ပညာရှိမရှိကို သိသာအောင် ယခုခွဲခွဲဆင်းနေတော်မူ၍ ပညာစမ်း မေးတော်မူဦးလော့” ဟု လျှောက်ဆို၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မံသ၊ ဂေါဏ၊ ဂန္ဓိ၊ သုတ္တ၊ ပုတ္တ၊ ဂေါတ၊ ရထ ဤခုနစ်ပါးတို့ကို သတို့သား လက်ထက် အသက်ခုနစ်နှစ်အရွယ်က သူငယ်များနှင့် ကစားရင်းစီရင်၍ ထင်ရှားစွာ ခုနစ်ခါ၊ ခုနစ်ကြိမ်၊ အရှိန်အစော် ကျော်စောစွာ ဖြစ်သတည်း။

သတ္တဒါရက ပဉ္စာဇနး ပြီး၏။

မက်ဆစ်အဖွင့်

၁။ တစဉ်တစိုက်	=	ထက်ကြပ်မကွာ၊ တောက်လျှောက်၊ မရပ်မနား။
၂။ ခန့်ညား	=	ကြောက်သည်။ ရွံ့သည်။
၃။ တစိုးတစိ	=	အနည်းငယ်။
၄။ စိုးစဉ်း	=	အနည်းငယ်။
၅။ ရထားနောက်မြိတ်	=	ရထားနောက်စွန်းပိုင်း။
၆။ ထက်ကြပ်	=	အတူတကွ၊ မကင်းမကွာ။
၇။ ဆေးလေးနွဲ့ဖင့်	=	လေးပင်ဖင့်နွဲ့သည်။
၈။ စေတနာ	=	စေ့ဆော် တိုက်တွန်းတတ်သော တရား။
၉။ ပညာစမ်း	=	အရည်အသွေးကို သိရအောင် ပြုသည်။

၁၀။ ရှားလုံတံ ပြဿနာဖြေခန်း

ဆိုလတ္တံ့သော ပညာစမ်းကို စီရင်ခြင်းသည်ကား သေနကအမတ်ကြီး၏ အတတ်ပညာသာတည်း။ ရှားလုံတံပြဿနာဟူသည်ကား တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် မဟော်သဓာကို စုံစမ်းအံ့ဟု ရှားနှစ် တစ်ခုကိုယူစေ၍ တစ်ထွာလောက် ဖြတ်ပြီးလျှင် ပန်းပွတ်သမားတို့ကို အလုံးစုံညီစွာ ပွတ်ခံစေပြီးသော် အရှေ့ ယဝမဇ္ဈုံးရွာသားတို့ ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူရသည်။ ဤရှားတုတ်ကို အရင်းအဖျား မည်သည်ကဖြစ်သည်ဟု အတပ်အမှန်သိကြစေ။ ဤရှားတုတ်၏ အရင်းအဖျားကို မသိကုန်သော သူတို့အား ဒဏ်တစ်ထောင်ခတ်မည်ဟု ရာဇသံစကားနှင့် ရှားလုံတံကို ပါစီနယဝမဇ္ဈုံးရွာ သို့ပို့စေ၏။ ပါစီနယဝမဇ္ဈုံး ရွာသားတို့သည် စည်းဝေးရုံးစု၍ ကြည့်ဆင်ခြင်လတ်သော် ထိုလုံတံ၏ အရင်းအဖျားကို တစ်ယောက်သောသူမျှ မသိနိုင်ဖြစ်ကြကုန်လျှင် ရွာသားအပေါင်းတို့သည် “အချင်းတို့၊ ငါတို့သည် ဤရှားလုံတံ၏ အရင်းအဖျားကို မသိနိုင်ကြဖြစ်၍ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးအား လျှောက်လျှင်လည်း တစ်ယောက်တစ်ထောင်စီမှန်မှန် ရာဇဒဏ်ခံကြရတော့မည်။ အဘယ်သို့ကြံမည်နည်း” ဟု တိုင်ပင် ကြသော် သီရိဝဗ္ဗန ရှင်သူဌေးသားမဟော်သဓာ သုခမိန်သည် ခုနစ်ကြိမ်ခုနစ်ခါ ခဲခက်စွာသော တရားကို ကစားရင်းပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ သူငယ်ပင်ဖြစ်သည်ဟု မလောက်မလေးပြုသာမည်မဟုတ်။ ပညာသာလျှင် ပဓာနဖြစ်ချေသည်။ ဤရှားလုံတံ၏ အရင်းအဖျားကို သူဌေးသားသိကောင်းရာ၏ဟု ပြောဆိုကြ၏။

ထိုအခါ သီရိဝဗ္ဗနသူဌေးကြီးသည် “ကောင်းပြီ။ ငါ့သားအားမေးစမ်းအံ့” ဟုဆို၍ ကစားရာဇရပ်သို့ သွားပြီးလျှင် မိမိသားတော် ဘုရားလောင်းကိုခေါ်၍ မင်းကြီး၏ရာဇသံနှင့် ရှားလုံတံအကြောင်းကို ပြောဆို ပြီးသော် “ချစ်သား၊ ငါတို့သည် ရှားလုံတံ၏ အရင်းအဖျားကို မသိနိုင်ကုန်။ ချစ်သား သိနိုင်ပါမည်လော” ဟုမေး၏။ ခမည်းတော်သူဌေးကြီး စကားကိုကြားလျှင် ဘုရားလောင်းသည် ဤသို့ကြံ၏။ မင်းကြီးအား ဤရှားလုံတံ တစ်ထွာမျှလောက်ကို အရင်းအဖျားသိရုံဖြင့် အဘယ်အသုံးဝင်အံ့နည်း။ ငါ့အား ပညာစမ်း စေလွှတ်သည်သာ ဖြစ်မည်ဟု ကြံပြီးလျှင် “ဖခင်၊ ဤရှားလုံတံကိုဆောင်ယူခဲ့လော့။ အကျွန်ုပ် အရင်းအဖျား ကို သိလတ္တံ့” ဟုဆို၍ ရှားလုံတံကို ဆောင်ယူစေပြီးသော် ဘုရားလောင်းသည် လက်ဖြင့်ရှားလုံတံ၏ အလယ် ၌ကိုင်၍ ချိကာမျှဖြင့် ဤကားအရင်း၊ ဤကားအဖျား ဖြစ်သည်ဟု သိငြားသော်လည်း အများအား ထင်ရှား စေခြင်းငှာ ရေခွက်တစ်ခုကိုဆောင်ယူစေပြီးလျှင် ရှားလုံတံ၏ အလယ်ချက်တည့်တည့်၌ ချည်ကြိုး ဖြင့်ချည်၍ ကြိုးစွန်ကကိုင်စေလျက် ရေအပြင်၌ တင်ကာထား၏။ ထိုအခါ အရင်းသည် လေးသောကြောင့် ရှေးဦးစွာနှစ်၏။ ထိုသို့ရေ၌ချ၍ သိပြီးသော် မဟော်သဓာသုခမိန်သည် “ပရိသတ်အပေါင်းတို့၊ သစ်ပင်တို့၌ အရင်းနှင့် အဖျားသည် အဘယ်မှာလေးမည်နည်း” မေး၏။ လူအပေါင်းတို့သည် “သုခမိန် အရင်းသာလျှင် လေး၏” ဟု ဆိုကြလတ်သော် ဘုရားလောင်းသည် ပရိသတ်အပေါင်းတို့ ထိုသို့တပြားကား ဤရှားလုံတံကို ရှေးဦးစွာ ရေ၌နှစ်ရာကို အရင်း၊ နောက်မှ နှစ်ရာကို အဖျားဟု မှတ်သား၍ မင်းကြီးအား ဆက်လေလော့ဟုဆို၏။ လူ အပေါင်းတို့သည်လည်း ဘုရားလောင်းဆိုတိုင်းမှတ်သား၍ ဆက်စေ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလည်း

“ဤအကြောင်းကို အဘယ်သူသိပါသနည်း” ဟုမေး၍ “သီရိဝဇ္ဇနသူဌေး၏သား မဟော်သဓာသုခမိန် သိပါသည်” လျှောက်သဖြင့် ကြားလတ်သော် သေနကအမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်မြဲတိုင်ပင်ပြန်၏။ သေနက အမတ်ကြီးသည်လည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ ငွေတော်မူဦးလော့ အထူးအခြားတစ်ပါးသော ပြဿနာဖြင့် ပညာစမ်း သပ်ဖွယ် ရှိသေးသည်” ဟုလျှောက်၍ မင်းကြီးငုံ့နေပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ပန်းပွတ် = သစ်သား၊ ဆင်စွယ်စသည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို လိုရာပုံအတိုင်း ချောမွတ်အောင် ပွတ်ခဲပြုလုပ်သည့်အတတ်ပညာ။
- ၂။ ရာဇသံ = နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ကမ်းလှမ်းပြောဆို သတိပေးချက်။
- ၃။ မလောက်မလေး = ရှိသေလေးစားခြင်းမရှိဘဲ။ အရိုအသေမဲ့ပြုလျက်။
- ၄။ ပစာန = လိုရင်း၊ အရေးကြီးသောအခြေခံ။

၁၁။ ဦးခေါင်းခွံ ပြဿနာဖြေခန်း

ဦးခေါင်းခွံပြဿနာ ဟူသည်ကား ထိုရှားလှံတံကို မေးပြီးသည်၏ နောက်တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် မိန်းမဦးခေါင်းခွံ၊ ယောက်ျားဦးခေါင်းခွံတို့ကို ရအောင်ရှာဆောင်စေပြီးလျှင် “အရှေ့ပါစီ နယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့၊ ဤဦးခေါင်းခွံနှစ်လုံးကို ဤကား မိန်းမဦးခေါင်းခွံ၊ ဤကား ယောက်ျားဦးခေါင်းခွံဟု အတပ်အမှန်သိသာအောင် လျှောက်ရမည်။ မသိလျှင် ရာဇဒဏ် တစ်ထောင်သင့်စေမည်” ဟု ရာဇသံနှင့် တကွ ဦးခေါင်းခွံနှစ်ခုလုံးကို အရှေ့ပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသို့ ပို့စေ၏။ အရှေ့ပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသား အပေါင်းတို့သည် မသိနိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရှေးနည်းဖြင့် မဟော်သဓာသုခမိန်ထံ မေးမြန်းကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်လည်း ဦးခေါင်းခွံနှစ်လုံးကိုမြင်လျှင် သိမ်မွေ့သောအရာကို ထင်စွာသိတတ် သော ဉာဏ်အစွမ်းဖြင့် ယောက်ျားတို့၏ ဦးခေါင်းခွံ၌ ဦးခြားရေးသည်ဖြောင့်၏။ မိန်းမတို့၏ ဦးခေါင်းခွံ၌ ဦးခြားရေးသည် ယှက်တင်ကွေ့ကောက် နောက်သို့ပြန်လိမ်၍ သွား၏ဟုသိပြီးသော် “ဤဦးခေါင်းခွံကား မိန်းမဦးခေါင်းခွံ၊ ဤဦးခေါင်းခွံကား ယောက်ျားဦးခေါင်းခွံတည်းဟု သင်တို့မှတ်သား၍ မင်းကြီးအားပို့ဆက် လေလော့” ဟုဆို၏။ ရွာသားအပေါင်းတို့လည်း ဘုရားလောင်းဆိုတိုင်းပင်လျှင် မင်းကြီးအား ပို့ဆက်ကုန် ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလည်း “ဤအရာကိုသိသည်ကား အဘယ်သူ့ပညာနည်း” ဟုမေး၏။ ရွာသား တို့သည် “မဟော်သဓာ၏ ပညာဖြစ်ပါသည်” ဟုလျှောက်ကြား ကုန်လတ်သော် သေနကအမတ်ကြီးကို ရှေးနည်းဖြင့် တိုင်ပင်ပြန်၏။ သေနကအမတ်ကြီးလည်း “အရှင်မင်းကြီး ဤမျှသောအရာဖြင့်ပညာရှိသုခမိန် မခန့် လောက်သေး။ အသစ်စီမံ၍ စုံစမ်းရန်ပြဿနာရှိပါသေးသည်။ ငုံ့တော်မူဦးလော့” ဟုလျှောက်ပြီး လျှင် ပြဿနာတစ်နည်းကို စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ကော်ဆင်အဖွင့်

၁။ ရာဇဒဏ် = မင်းပေးသော အပြစ်ဒဏ်။

၁၂။ မြွေ ပြဿနာဖြေခန်း

မြွေပြဿနာ ဟူသည်ကား ဦးခေါင်းခွံကို စမ်းပြီးသည့် နောက်တစ်နေ့သ၌ မြွေဖို၊ မြွေမနှစ်ခုကို ဖမ်းစေပြီးသော် မင်းကြီးသည် အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ ပညာရှိသည်ဟု ငါကြားသိတော်မူရသည်။ ဤမြွေနှစ်ခုကို ဤကားမြွေဖို ဖြစ်သည်၊ ဤကားမြွေမ ဖြစ်သည်ဟု အတပ်အမှန် လျှောက်ဆိုကြရမည်။ အတပ်အမှန် မသိကုန်သော သူတို့အား ဒဏ်တစ်ထောင်သင့်စေဟု ရာဇသံနှင့်တကွ အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံး ရွာသို့ပို့စေ၏။ ရွာသူရွာသားအပေါင်းတို့လည်း ရှေးနည်းအတူ မိမိတို့ပညာဖြင့် မသိနိုင်လတ်သော် မဟော်သဓာသုခမိန်ကို မေးမြန်းကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်လည်း ထိုမြွေနှစ်ခုကိုမြင်လျှင် ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကိုရသော အရှင်တို့၏ မြင်ခြင်းကဲ့သို့ ပိတ်ဆိုခြင်းကင်းသော ပညာအစွမ်းဖြင့် ဤမြွေကား ဦးခေါင်းလည်းကြီး၏။ အမြီးလည်းဖွံ့၏။ မျက်စိလည်းကျယ်၏။ လည်ရေးလည်းစပ်၏။ ဤသို့သော အခြင်းအရာရှိသောကြောင့် မြွေဖိုတည်း။ ဤမြွေကား ဦးခေါင်းလည်းငယ်၏။ အမြီးလည်းသွယ်၏။ မျက်စိလည်းကျဉ်း၏။ လည်ရေးလည်းမစပ်။ ဤသို့သော အခြင်းအရာရှိသောကြောင့် မြွေမတည်းဟု အတပ်အမှန်သိပြီးသော် “ဤကားမြွေဖို၊ ဤကားမြွေမ ဟုသင်တို့မှတ်သား၍ မင်းကြီးအား ပို့ဆက်လေလော့” ဟုဆို၏။ ရွာသားအပေါင်းတို့လည်း မဟော်သဓာဆိုတိုင်းပင်လျှင် မြွေဖို၊ မြွေမကို မှတ်သား၍ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးအား ပို့ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း “ဤမြွေနှစ်ခုကို အဖို၊ အမပြဆို နိုင်သူကား အဘယ်သူ စကားနည်း” ဟုမေး၏။ ရွာသားတို့လည်း “သူဌေးသား မဟော်သဓာ၏ပညာသာဖြစ်ပါသည်” ဟုလျှောက်ကြားကုန်လတ်သော် ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် သေနက အမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ ရှေးနည်းဖြင့်တိုင်ပင်ပြန်၏။ သေနကအမတ်ကြီးသည်လည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ ဤမျှလောက်သော ပြဿနာသည် ခဲခက်သေးသည်မဟုတ်၊ ထို့ထက်သာ၍ ခက်ခဲသော ပြဿနာဖြင့် စုံစမ်းရန်ရှိပါသေးသည်။ သည်းခံတော်မူဦးလော့” ဟုလျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း အမတ်ကြီး သုခမိန်စကားကိုကြားလျှင် စိတ်လျစ်လျူ ဖြစ်ပြန်၍ ပြဿနာတစ်နည်းကို စီရင်စေပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ခက်အဖွင့်

- ၁။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ် = နတ်မျက်စိကဲ့သို့ သိမြင်သောဉာဏ်။
- ၂။ လည်ရေး = လည်ပင်းအရေပြား၌ထင်သော အရေတွန့် အခေါက်အရစ်။

၁၃။ ကြက် ပြဿနာ ဖြေခန်း

ကြက် ပြဿနာ ဟူသောကား ထိုမြေပြဿနာကို မေးပြီးသည်၏ နောက်တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် ဤသို့စေလိုက်ပြန်၏။ ပါစီနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူ ရသည်နှင့်လျော်စွာ ငါအလိုရှိတော်မူသည်။ ထိပ်ပေါ်၌ လပို့ရောက်လျက် ခြေနှစ်ဖက်၌ ဦးချိုနှင့် ကိုယ်လုံး ကျွတ်ဖြူစွာ အခါသုံးတန်တို့၌ အမှန်တွန်တတ်သော ဥသဘတစ်ခုကို ယခုအလျင်အမြန် ငါ့ထံရောက်စေ။ မရောက်လျှင် ရာဇဒဏ်တစ်ထောင်ခံ ကြရမည်ဟု စေလိုက်၏။ ရွာသားအပေါင်းတို့လည်း ဦးခေါင်း၌ လပို့နေ၍ ခြေနှစ်ချောင်း၌ ဦးချိုရှိသောနွားကို တွေ့ဖူးမည်ကားထား၍ ကြားမျှမကြားဖူးလျက် အထူးငါတို့ သိနိုင်တော့မည်မဟုတ်ရာ။ မဟော်သဓာ၏ အရာသာတည်းဟု ဤအကြောင်းကို ဘုရားလောင်းအား ပြန်ကြားမေးမြန်းကြကုန်၏။

ဘုရားလောင်းသည် ထိုစကားကိုကြား၍ မဆုံးမိကပင် အလုံးစုံသောအနက်ကို ထက်လှစွာ ဉာဏ်ဖြင့် လျင်စွာသိလျက် “သင်တို့ ယခု မင်းကြီးစေလိုက်တော်မူသည်မှာ မင်းကြီးသည် သင်တို့ကို ကြက်ဖြူတစ်ဖဆက်စေတော်မူလိုသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ကြက်သာလျှင်ခြေ၌ အတက် ထိပ်ထက် အမောက်ရောက်သည် တစ်ထူး၊ ညဉ့်ဦးယံ၊ သန်းခေါင်ယံ၊ မိုးသောက်ယံ ဤသုံးတန်သော အခါကိုမှန်စွာ မယုတ်မလွန် တွန်တတ်သည် ကိုစွဲ၍ အခဲအခက် လျှို့ဝှက်သော အမိန့်တော်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြက်ဖြူလှလှတစ်ဖရှာ၍ သင်တို့ယခု ပို့ဆက်ကြလေတော့” ဟုဆို၏။ ရွာသားအပေါင်း တို့လည်း ဘုရားလောင်းဆိုတိုင်း ကြက်ဖြူတစ်ဖကိုရှာ၍ မင်းကြီးအား ပို့ဆက်လေ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး လည်း ရှေးနည်းအတူမေး၍ ဘုရားလောင်းဖြေကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အတပ်အမှန်သိရပြီးသော် သေနကအမတ်ကြီး ကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်ပြန်၏။ သေနကသုခမိန်သည် “အရှင်မင်းကြီး၊ ဤအရာလည်း ပညာမရှိလျှင် မသိနိုင်ရာ။ ဤအရာမျှကို သိတတ်သော ပညာရှိလည်း အများပင်ရှိရာသည်။ ပညာကျေးဇူးထူး သည် မယူလောက်သေး။ နောက်ကိုတစ်သွယ်စီမံ၍ စုံစမ်းရန် ပြဿနာရှိပါသေးသည်။ သည်းခံတော်မူပါဦးလော့” ဟုလျှောက်၍ မင်းကြီးငံနေပြန်သဖြင့် တစ်ဖန် ပြဿနာကို စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ လပို. = နွား၊ ကုလားအုတ် စသည်၏ လည်ကုပ်ပေါ်၌ မို့မောက်သော အရိုးဆစ်ခုံး။
- ၂။ ကိုယ်လုံးကျွတ် = ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံး။
- ၃။ ဥသဘ = နွားအုပ်ကို ဦးစီးသောနွား။

ပတ္တမြားပြဿနာ ဟူသည်ကား ထိုဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး၌ ဘုရားလောင်းကုသမင်း ဖြစ်တော်မူသောအခါ သိကြားမင်းပေးအပ်သော ပတ္တမြားသည် ထီးနန်းဖောက်သော်လည်း မပျောက်မပျက်၊ အဆက်ဆက်မင်းတို့လည်း သုံးဆောင်ရာဖြစ်၍ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလက်ထက်တိုင်ရှိ၏။ ထိုပတ္တမြားသည် ကြိုးထားရာ အပေါက်အကောက် ရှစ်ပါးရှိသည်ဖြစ်၍ ဝိဒေဟရာဇ်မင်း လက်ထက်အထက်က ကြိုးဟောင်းပြတ်သဖြင့် ကြိုးတပ်၍ မသုံးဆောင်ရ ဖြစ်၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ထိုပတ္တမြားကို ပြဿနာပြု၍ မဟော်သဓာသုခမိန်ကို စုံစမ်းလိုသောကြောင့် အရှေ့မဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူရသည်နှင့်အညီ ဤပတ္တမြား၌ ကြိုးဟောင်းစကို နုတ်ပစ်၍ ကြိုးသစ်တပ်ကြရမည်။ ကြိုးသစ်မတပ်နိုင်ကြလျှင် ရာဇဇာတ်တစ်ထောင်သင့်စေဟု ရာဇသံနှင့် ပတ္တမြားကို ပါစိနယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသို့ပို့စေ၏။ ရွာသူ ရွာသားအပေါင်းတို့သည် ထိုပတ္တမြား၌ ကြိုးဟောင်းကို မည်သို့နုတ်ရမည်။ ကြိုးသစ်ကိုကား မည်သို့တပ်ရမည်ဟု မသိနိုင်ကြသဖြင့် ရှေးနည်းအတူ မဟော်သဓာသုခမိန်ကို မေးကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ထိုပတ္တမြားကိုမြင်လျှင် သင်တို့မစိုးရိမ်ကြလင့်။ ပျားရည်သာ ဆောင်ယူကြချေဟုဆို၍ ပျားရည်ကိုဆောင်ယူစေပြီးသော် ပတ္တမြား၌ အပေါက်ဝနှစ်ဖက်ကို လိမ်းသုတ်ပြီးမှ နူးညံ့သိမ်မွေ့လှစွာသော ကမ္မလာချည်ကြိုးကို ကျစ်ပြီးလျှင် ထိုကမ္မလာကြိုးစ၌ ပျားရည်ဖြင့်သုတ်၍ ကမ္မလာကြိုးစကို ပတ္တမြားပေါက်ဝ ကြိုးဟောင်းစတစ်ဖက်နှင့်တွေ့ပြီး စဉ်းငယ်သွင်း၍ထားပြီးသော် ပတ္တမြားဝ တစ်ဖက်က ပုရွက်၊ ပိုးရွ၊ ကျဉ်နီများကို စားသောက်စေခြင်းငှာ ပုရွက်၊ ကျဉ်နီ၊ ပိုးရွများကို နေရာလမ်းဝ၌တေ့လျက် ပတ္တမြားကိုထား၏။ ထိုအခါ ပုရွက်၊ ကျဉ်နီ၊ ပိုးရွတို့သည် ပျားရည်အနံ့ဖြင့် ထွက်လာလျက် တစ်ဖက်သော ပတ္တမြားဝ၌ ကြိုးဟောင်းစ ဆွေးဆွေးကို ထွေးရောသုတ်ထားသော ပျားရည်ရမ္မက်ဆော်နှိုးသဖြင့် ကြိုးနှင့် ပျားတို့ခြားနား မထင်၊ သူ့အလျင် ငါ ဦးအောင်သာ ကိုက်ခဲ့သောကစားကာ ပတ္တမြားတွင်းသို့ ဝင်လျက် တစ်ဖက်ကမ္မလာကြိုးသစ်ကို ကိုက်ငင်၍ ဝင်ခဲ့သောအပေါက်ကို နောက်ဆုတ်ဆောင်ယူထွက်ကုန်၏။

ဤသို့ အကောက်ရှစ်ပါးနှင့် ပတ္တမြားမျက်မြတ်ကို ကြိုးတပ်၍ ပြီးပြီးသော် မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ရွာသားအပေါင်းတို့အား “ဤပတ္တမြား၌ ကြိုးဟောင်းကိုနုတ်ပစ်၍ ကြိုးသစ်တပ်ခြင်းသည် သူဌေးသားမဟော်သဓာ ပညာဖြစ်သည်ဟုလျှောက်ထား၍ မင်းကြီးအားဆက်လေတော့” ဟုဆို၏။ ရွာသူရွာသားအပေါင်းတို့လည်း ဘုရားလောင်းဆိုတိုင်းပင်လျှင် မင်းကြီးအားလျှောက်ထား၍ ပတ္တမြားကို ပို့ဆက်ကုန်၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် ပတ္တမြား၌ ကြိုးနုတ်ကြိုးသွင်း အခြင်းအရာ၊ ပညာဂုဏ်သတ္တိကို ကြားသိရလျှင် အလွန်နှစ်သက်သဖြင့် သေနကအမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်မြဲတိုင်ပင်ပြန်၏။ သေနကအမတ်သုခမိန်သည် “အရှင်မင်းကြီး၊ ဤမျှဖြင့် မဆောင်ယူသင့်သေး။ ပညာစမ်းရန် ရှိပါသေးသည်။ ငုံ့တော်မူဦးလော့” ဟု လျှောက်သဖြင့် မင်းကြီးငုံ့နေပြန်၍ တစ်ဖန်ပြဿနာတစ်နည်း စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကမ္မလာ = သက္ကလတ်။ နူးညံ့သော ချည်တစ်မျိုး။
- ၂။ စဉ်းငယ် = နည်းနည်း၊ အနည်းငယ်။
- ၃။ ကျဉ်နီ = ပုရွက်ကောင်ကြီးတစ်မျိုး။
- ၄။ ရမ္မတ် = တပ်မက်နှစ်သက်ခြင်း။

၁၅။ သားဖွား ပြဿနာ ဖြေခန်း

သားဖွားပြဿနာ ဟူသည်ကား ထိုပစ္စည်းကို ကြိုးတပ်စေပြီး သည်၏နောက်တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး၏ တစ်ခုသော မင်္ဂလာနွားလားကို သားရှိသောဝမ်းကဲ့သို့ ရမ်းရမ်းမို့အောင် ပဲပြုတ်ကို သာ အခါခါ တိုက်ကျွေး၍ နေ့ရက်စေ့ပြီး ဖွားလုနီးသော နွားမကဲ့သို့ ရှိစေပြီးသော် ဦးချိုနှစ်ဖက် ကိုလည်း သန့်သက်စွာ ပွတ်ဆေး၍ ဆီဖြင့်သုတ်လိမ်းလျက် ကိုယ်ကိုလည်း နနွင်းရည်ဖြင့် သုတ်လိမ်းပြီးလျှင် အရှေ့ ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူရသည်နှင့် လျော်ညီစွာ ငါ၏မင်္ဂလာရှိသော ဤနွားလားဥသဘသည် ကိုယ်ဝန်ဆောင်၍ ယခုလစေ့နေ့စေ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုနွားလားဥသဘကို သားဖွား စေပြီးလျှင် သားငယ်နှင့်တကွ ထိုနွားလားဥသဘကို ငါ့ထံသို့ပို့ဆက်ရမည်။ ဆိုတိုင်း မပို့ဆက်ကြလျှင် ရာဇဒဂင်တစ်ထောင်သင့်စေဟု ရာဇသံနှင့် နွားလားဥသဘကို အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသို့ပို့စေ၏။ ရွာသား အပေါင်းတို့လည်း ဤနွားလားကို သားဖွားစေရမည်ဟူသည် ငါတို့အရာမဟုတ်။ မဟော်သဓာ သုခမိန် ၏ အရာသာတည်းဟု မဟော်သဓာသုခမိန်ကို အဘယ်သို့ ပြုရအံ့နည်းဟု နွားလားကိုပြု၍မေးကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်သည် မင်းကြီးစားနှင့် နွားလားကို ဝိဘဇ္ဇ ဗျာကရဏဖြင့် ဖြေခြင်းငှာမထိုက် ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏဖြင့် မေးတုံ့မေး၍ ဖြေခြင်းငှာထိုက်၏ဟု ကြံပြီးသော် “ရွာသားအပေါင်းတို့၊ သင်တို့သည် မင်းကြီးနှင့် အကျွမ်းဝင်သည်ဖြစ်၍ ရဲရင့်စွာ မင်းကြီးအား မကြောက်မရွံ့ လျှောက်ထားဝံ့သောသူကို ရနိုင် ပါမည်လော” ဟု မေး၏။ ရွာသားတို့လည်း “သုခမိန်၊ မင်းကြီးအား လျှောက်ထားဝံ့သောသူကို ရလွယ်ပါ၏” ဟု ဆိုကြကုန်၏။ မဟော်သဓာသုခမိန်သည် “ကောင်းပြီ။ ထိုသူကိုရလျှင် သင်တို့မစိုးရိမ်လင့်” ဟုဆို၍ မင်းကြီးအား လျှောက်ထားဝံ့သောသူကိုခေါ်စေ၍ ထိုသူ ရောက်လျှင် မင်းကြီးအား လျှောက်ထားစိမ့်သောငှာ မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ဤသို့ မှာထား၏။ “အချင်းယောက်ျား၊ ငါမှာထားအံ့။ သင်သည် ဆံပင်ဖြန့်ထား ဖားလျားချလျက် ထိပ်ထက်လက်တင်၊ ရင်အုံခတ်တီး ရှိုက်ကြီးတင် ပင်ပန်းစွာ ဤရွာမှ မင်းကြီးနန်းတော် အရှေ့တံခါးဝတိုင် ဝိုမြည်တမ်း၍ သွားလော့။ မင်းကြီးမှတစ်ပါး မေးငြားသော်လည်း မည်သို့မျှ မပြန်ကြားနှင့်။ မင်းကြီးနားကြားတော်မူ၍ အမေးတော်ရှိမှ ဤသို့လျှောက်လေ။ ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ဘုန်းတော်ဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ ချမ်းသာကို ပေးတော်မူတတ်သော အရှင် မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်အား သနားကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူပါ။ အကျွန်ုပ်၏အဘသည် လောက၌ ယောက်ျား သားမွေးဖူးသည် မရှိဖူးလျက် အထူးအခြား သားဖွားမည်ပြုလျက်မဖွားနိုင်၍ ယနေ့ခုနစ်ရက်တိတိရှိခဲ့ပြီ။ အကျွန်ုပ်အား သနားတော်မူသဖြင့် အကျွန်ုပ် အဘသားဖွားခြင်း အကြောင်းကို အရှင်မင်းကြီး ဖန်ဆင်း စီရင်တော်မူပါလော့” ဟု မကြောက်မပူ လျှောက် လေလော့။ ထိုသို့ တင်လျှောက်ထားသဖြင့် မင်းကြီးသည် “အချင်းယောက်ျား၊ သင်အဘယ်သို့ မြည်တမ်း သနည်း။ ရူးသလော။ အဘယ်သို့လျှင် ယောက်ျားစင်စစ် ဖြစ်လျက် သားဖွားအံ့နည်း” ဟုဆိုလျှင် “အရှင် မင်းကြီး၊ ထိုသို့အမိန့်တော်ရှိတိုင်း ယောက်ျားသားဖွားရိုး မဟုတ်ခဲ့သော် အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံး ရွာသားတို့သည် မင်္ဂလာနွားလားကို သားဖွားစေခြင်းငှာ အဘယ်သို့ တတ်နိုင်ရှာလိမ့်မည်နည်းဟု သင်လျှောက်ထားလေ” ဟု

ဆို၏။ ထိုယောက်ျားလည်း ဤသို့ မဟော်သဓာ သုခမိန်မှာတိုင်း အလုံးစုံကိုပြု၏။ ထိုစကားကိုကြားလျှင် ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် “အချင်းယောက်ျား၊ ဤပြဿနာတို့ကို အဘယ်သူစီရင်သနည်း” ဟုမေး၏။ ထိုယောက်ျားလည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ သူဌေးသား မဟော်သဓာ စီရင်ပါသည်” ဟုလျှောက်လျှင် ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် အလွန်နှစ်သက်ခြင်းရှိသဖြင့် ရှေးနည်းအတူ သေနကအမတ်ကိုတိုင်ပင်ပြန်လတ်သော် သေနကအမတ်သည် “အရှင်မင်းကြီး၊ စုံစမ်းရန် ပြဿနာရှိပါသေးသည်။ ငုံ့တော်မူဦးလော့” ဟုလျှောက်၍ မင်းကြီး ငုံ့နေတော်မူသဖြင့် ပြဿနာ တစ်နည်းကို စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာတစ်ကြိမ် ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။ နွားလား	=	နွားအုပ်ကိုဦးစီးသောနွား။
၂။ ရမ်းရမ်းမိုး	=	ဖောရောင်မိုးမောက်သော။
၃။ သန်သက်စွာ	=	သန်ရှင်းစွာ။
၄။ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏ	=	ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ဖြေဆိုချက်။
၅။ ပဋိပစ္ဆာဗျာကရဏ	=	ပြန်မေး၍ ဖြေဆိုချက်။
၆။ ရှိုက်ကြီးတင်	=	ဝင်သက်ရှည်ကြာစွာ ပြင်းစွာရှိုက်လျက် (ငိုသည်)။

၁၆။ ထမင်းပြဿနာဖြေခန်း

ထမင်းပြဿနာ ဟူသည်ကား ထိုသားဖွားပြဿနာ မေးပြီးသည်၏ နောက်တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံး ရွာသားတို့ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူရသည် နှင့်အညီ ဆန်လည်းမဟုတ်၊ ရေလည်း မဟုတ်၊ ထမင်းအိုးလည်းမဟုတ်၊ ခုံလောက်လည်း မဟုတ်၊ မီးလည်း မဟုတ်၊ ထင်းလည်းမဟုတ်၊ မိန်းမယောက်ျားလည်း မဟုတ်သည်တို့ဖြင့် ထမင်းချဉ်ချက်၍ လမ်းမဟုတ် သည်ဖြင့် ပို့ဆက်လာရမည်။ ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ထမင်းချဉ်မရောက်လျှင် ရာဇဒဏ်တစ်ထောင် သင့်စေဟု စေလိုက်၏။ ရွာသားအပေါင်းတို့သည် မကြံနိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ မဟော်သဓာ သုခမိန်ကိုသာလျှင် မေးကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်လည်း ထိုစကားကိုကြားလျှင် “သင်တို့မစိုးရိမ်ကြလင့်။ ဆန်မဟုတ် ဆိုသောကြောင့် ဆန်ကွဲကိုယူချေ။ ရေမဟုတ် ဆိုသောကြောင့် ဆီးနှင်းကိုယူချေ။ ထမင်းအိုးမဟုတ် ဆိုသောကြောင့် ထမင်းဟင်းမချက်ရသေးသော အိုးသစ်ကိုယူချေ။ ခုံလောက်မဟုတ်ဆိုသောကြောင့် သစ်သားစိမ်းသုံးချောင်းကိုယူ၍ သုံးခုဆိုင်နှက်၍ မီးမဟုတ်ဆိုသောကြောင့် တစ်ပါးမီးမှာမညီဘဲ ပွတ်မီးကို ယူချေ။ ထင်းမဟုတ်ဆိုသောကြောင့် သစ်ရွက်ခြောက်ကိုယူချေ။” ဤသို့ဆိုတိုင်းယူစေ၍ စီရင်ခင်းကျင်း လျက် ချဉ်သောအရသာ အတန်ငယ်ရော၍ ထမင်းချဉ်ချက်စေပြီးသော် အိုးသစ်၌ထည့်ပြီးမှ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ထမင်းချဉ်တော်ဟု တံဆိပ်ခတ်နှိပ်ပြီးလျှင် မိန်းမ ယောက်ျား မဟုတ်ဟူသောကြောင့် နပုံသက ပဏ္ဍာန်ကို ရွက်စေလျက် လမ်းခရီးမဟုတ်ဟူသောကြောင့် ခရီးလမ်းမကိုမသွားစေဘဲ အိမ်ကြားဝင်းနား ခြေဖြင့်သွားလောက်သော ခြေကြောင်းခရီးဖြင့်သာသွားစေ၍ မင်းအား ပို့ဆက်စေ၏။ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးလည်း ဤပြဿနာကို အဘယ်သူဖြေစီရင်သနည်းဟု မေး၏။ မဟော်သဓာသုခမိန် စီရင်ပါသည်ဟု လျှောက်လျှင် အလွန်နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ရှေးနည်းအတူ သေနကသုခမိန်အမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်ပြန်၏။ သေနကအမတ်လည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ သည်းခံတော်မူဦးလော့” ဟုလျှောက်၍ ပြဿနာတစ် နည်းကို စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ခုံလောက် = ထမင်းအိုး၊ ဟင်းအိုး တည်ရာတွင် အောက်ခံခုံအဖြစ် သုံးရသော မြေစိုင် မြေခဲ၊ ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲ စသည်။
- ၂။ ပွတ်မီး = ပွတ်ခုံစသည်တို့ဖြင့် ပွတ်ယူရရှိသော မီး။
- ၃။ နပုံသကပဏ္ဍာန် = ယောက်ျားကိုယ်၊ မိန်းမကိုယ် မထင်ရှား ချို့တဲ့သူ။

၁၇။ သဲလွန်ပြဿနာဖြေခန်း

သဲလွန်ပြဿနာ ဟူသည်ကား ထိုနောက် တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် ပါစီန ယဝမဇ္ဈဂုံး ရွာသားတို့ ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူသည်နှင့်အညီ ငါယခုပုခက်ယာဉ်ညင်ညင်စီး၍ ကစားတော်မူ လိုသည်။ ပုခက်ယာဉ်ညင်ညင်ဆွဲမြဲဖြစ်သော သဲလွန်ကြီး ဟောင်းပြတ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် ယခု ပုခက်ယာဉ် ညင်ဆွဲရန် သဲလွန်ကြီးသစ်ကျစ်၍ ဆက်ပို့ကြရမည်။ သဲလွန်ကြီးသစ်ကျစ်၍ မဆက်မပို့နိုင်လျှင် ရာဇဒဏ် တစ်ထောင်သင့်စေဟု စေလိုက်၏။ ရွာသားအပေါင်းတို့သည် မကြံနိုင်ကြကုန်သဖြင့် မဟော်သဓာသုခမိန်ကို မေးကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ထိုစကားကိုကြားလျှင် ဤအရာကား ပဉ္စာတုံ့မေး၍ ဖြေခွင့်ဖြစ်သည်ဟု သိပြီးသော် “သင်တို့ မစိုးရိမ်ကြလင့်။ စကားအရာ၌ လိမ္မာကျစ်လျစ်ပြေပြစ်ကျွမ်းကျင်စွာ အရှင်မင်းကြီးအား လျှောက်ထားဝံ့သူ နှစ်ယောက်ကိုသာရစေလော့” ဟုဆို၍ စကားအရာ၌ လိမ္မာသောသူ နှစ်ယောက်ကို ရှာ၍ရသဖြင့် ထိုသူနှစ်ယောက်တို့အား မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ဤသို့သော အကြောင်းကို မှာကြား လျှောက်ထားစေ၏။ “အချင်းတို့၊ သင်တို့သည် ငါမှာတိုင်းမှတ်သား၍ မင်းကြီးအား လျှောက်ထားချေ။” ဘုန်း တော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောအရှင်မင်းကြီး၊ အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ကို သဲလွန်ဟောင်း ပြတ်၍ သဲလွန်သစ်ကျစ်ရမည် အမိန့်တော်ရောက်သည်မှာ သဲလွန်အကြီး အငယ်ပမာဏ ကျစ်ရမည့် သဏ္ဍာန် အလုံးအထွာကို မသိရဖြစ်ပါသည်။ သဲလွန်အဟောင်းပြတ်စတစ်ထွာ လက်လေးသစ်ခန့်မျှ ပုံတော်ရပါမှ အတုပုံယူ၍ တူအောင်ကျစ်နိုင်ပါမည် ဖြစ်သောကြောင့် သဲလွန်ဟောင်းစတစ်ခုကို သနား တော်မူပါ” ဤသို့ လျှောက်ချေ။ မင်းကြီးသည် သင်တို့စကားကိုကြားလျှင် “အချင်းတို့၊ ငါ၏နန်းတော်ထဲ၌ သဲလွန်စဘယ်မှာရ မည်နည်း။ မအပ်မရာသောစကားကို အဘယ်ကြောင့်သင်တို့ လျှောက်ထားကြသနည်း” ဟုအ မိန့်တော်ရှိလျှင် “အရှင်မင်းကြီး၊ အလိုတော်ရှိတိုင်း ပြီးစေနိုင်လျက် ဘုန်းကြီးလှသော အရှင်မျှ သဲလွန်ကိုကျစ်၍ မဖြစ်နိုင်ခဲ့သော် ဘုန်းညံ့သော အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသား ကျွန်တော်မျိုးတို့မှာ အဘယ်သို့ သဲလွန် ကျစ်ရပါမည်နည်း” ဤသို့ လျှောက်ချေလော့” ဟုစေလိုက်၏။ ထိုယောက်ျားနှစ်ယောက်တို့သည် မဟော်သဓာသုခမိန်မှာတိုင်း အလုံးစုံကို ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးအား လျှောက်ထားကြကုန်၏။ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးသည် ဤပြဿနာကို အဘယ်သူ ဖြေစီရင်ပါသနည်းဟုမေး၍ မဟော်သဓာဖြေစီရင်ပါသည်ဟု လျှောက်လျှင် အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ရှေးနည်းအတူ သေနက အမတ်ကြီးကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်ပြန်၏။ အမတ်ကြီးလည်း “အရှင်မင်းကြီး၊ သည်းခံ တော်မူဦးလော့။ အထူးစုံစမ်းရန် ပြဿနာရှိပါသေးသည်” ဟု လျှောက်၍ ပြဿနာတစ်နည်း စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာတစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။ ပဉ္စာ = အမေးပုစ္ဆာ။

၁၈။ ရေကန်ပြဿနာဖြေခန်း

ရေကန်ပြဿနာ ဟူသည်ကား ထိုသဲလွန်ပြဿနာဖြင့် စုံစမ်းပြီးသည်၏ နောက်တစ်နေ့သ၌ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးသည် အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ ပညာရှိကြောင်းကို ငါကြားသိတော်မူရသည်နှင့် အညီ ယခုရေကစားတော်မူလိုသောကြောင့် ကြာမျိုးငါးပါးတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ရေကန်တစ်ခုကို ယခုပို့ဆက်ကြရမည်။ မပို့မဆက်နိုင်လျှင် ဒဏ်တစ်ထောင်သင့်စေဟု စေလိုက်၏။ ရွာသားအပေါင်း တို့လည်း မကြံနိုင်ကြသဖြင့် မဟော်သဓာကိုသာ မေးကြကုန်၏။

မဟော်သဓာသုခမိန်သည် ထိုစကားကိုကြားလျှင် ဤအရာလည်း ပြဿနာ တုံ့ပြန်ခြင်းငှာထိုက်၏ ဟု သိပြီးသော် “အချင်းတို့၊ မစိုးရိမ်ကြလင့်။ စကားအရာ လိမ္မာရဲရင့်သော လူနှစ်ယောက် သုံးယောက်ကို ခေါ်ချေ” ဟုစေ၍ခေါ်ပြီးလျှင် “သင်တို့၊ ငါမှာအံ့သောစကားကို နားရွက်ကြကုန်။ သင်တို့သည် မျက်စိများ နီအောင် ရေကစားပြီးလျှင် ဆံပင်အဝတ်၊ စွတ်စွတ်စိုစို ကိုယ်၌အလိမ်းလိမ်း လူးကပ်သော ရွှံ့ညွှန်၊ လွန်ကြိုး၊ လှံတံ၊ တုတ်၊ အုတ်၊ ကျောက်ခဲ စွဲကိုင်ကုန်လျက် နန်းတော်အရှေ့မျက်နှာတံခါးဝသို့ ရှေးရှု သွားပြီး သော် တံခါးဝ၌ရပ်နေ၍ အတွင်းတော်မြဲမင်းများကို အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့က အသနား တော်ခံ နန်းတော် တံခါးဝသို့ရောက်ကြောင်းနှင့် မင်းကြီးအား လျှောက်ထားစေပြီးမှ မင်းကြီးကဝင်စေ အမိန့်တော်ပြန်လျှင် အလျင်လိုဟန်နှင့်ဝင်၍ အရှင်မင်းကြီးအား ဤသို့လျှောက်ထားကြလေ။ “ဘုန်းတော် ကြီးလှသောအရှင်မင်းကြီး၊ အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသားတို့ကို ရေကန်ပို့ဆက်ရမည် အမိန့်တော်မြတ်ရောက်၍ အရှင်မင်းကြီးနှင့် ထိုက်တန် သော ရေကန်တစ်ခုကို တောအရပ်၌ ရှာဖွေလိုက်လံဖမ်းဆီးလျက် မထွက်မပြေးသာအောင် ခိုင်ခံ့စွာသော ကြိုးလွန်တို့ဖြင့် စည်းနှောင်ချည်တုပ်ပြီးလျှင် ဆွဲငင်ဆောင်ယူ၍ မြို့တော်သို့အပို့အဆက် အကျွန်ုပ်တို့တစ်စု ယခုလာပါသည်တွင် ထိုရေကန်သည် လူသံမကြား တောသားအရိုင်း ဖြစ် သည်နှင့် အရှင်မြို့တော် ကျုံးတော်၊ ပြအိုး၊ တန်ဆောင်း၊ သူရဲခို၊ မှင်တံခါး၊ သွားလာ မြူးရွှင်ကြသော လူသံ၊ ဆင်သံ၊ မြင်းသံ အတန်တန် အတည် တည်၊ စည်ပင်လှသောမြို့အင်္ဂါကို တစ်ရံတစ်ခါ ဤနေ့မှ တွေ့ကြုံရသည်ဖြစ်၍ ဆွေဆွေခုန် ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းဖြင့် ငြင်းဆန်ဖယ်ရှား၍ ကြိုးလွန်အားလုံး ကို ဗြုန်းဗြုန်းဖြတ်လျက် အလွတ်ထွက် ပြေးသဖြင့် အကျွန်ုပ်တို့ ဤတုတ်၊ အုတ်၊ လှံတံ၊ ကျောက်ခဲဖြင့် ရိုက်ပုတ် ပစ်ခတ်၍ ကျပ်တည်းစွာ ချည်နှောင်ဆောင်ယူ ပါသော်လည်း အရိုင်းတောသားကို မတားမြစ်နိုင်ရှိပါသည်။ အကျွန်ုပ်တို့အား သနားတော်မူသဖြင့် လိမ္မာယဉ် ကျေးသော အရှင်မင်းကြီး ရေကန်တော် ဟောင်းနှင့် တွဲယှဉ်၍ဆောင်ယူရပါမှ မြို့တော်သို့ ထိုရေကန်ရောက်နိုင် ပါမည်။ ရေကန်ဟောင်း သနားတော်မူပါ” ဟုမင်းကြီးအား လျှောက်ထားကြလေ။ သင်တို့စကားကို မင်းကြီး ကြားလျှင် “အချင်းတို့၊ ငါသည် ထီးနန်းစိုးစံတော်မူသည်လည်းကြာလေပြီ။ တောအရပ်မှာ ရေကန်ကိုဆောင်ယူ ရသည်ဟူ၍လည်း မကြားစဖူး။ ရေကန်ရိုင်းကို ရေကန်ယဉ်နှင့် တွဲယှဉ်ဆောင်ယူရသည်ဟူ၍လည်း မရှိစဖူး။ သင်တို့အဘယ်ကြောင့် ဤစကားကို လျှောက်ထားကြသနည်း” ဟုမေးလတ္တံ့။ ထိုအခါ သင်တို့သည် “အရှင် မင်းကြီး အလိုတော်ရှိလျှင် ပြီးစေနိုင်လျက် ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အရှင်မှတော၌ရေကန်ရိုင်းကို မဆောင်

ယူနိုင်ခဲ့သော် ဘုန်းနည်းသော အရှေ့ယဝမဇ္ဈဂုံးရွာသား ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အဘယ်သို့ ရေကန်ကိုဆောင်ယူနိုင်ပါအံ့နည်း” ဟုမင်းကြီး အား သင်တို့လျှောက်ထားလေ” ဟုဆို၏။

ထိုသူတို့လည်း မဟော်သဓာသုခမိန်စီရင်တိုင်း အလုံးစုံကိုပြု၍ မင်းကြီးအား လျှောက်ထားကြ လေ၏။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလည်း ထိုစကားကို ကြားလျှင် “ဤပြဿနာကို အဘယ်သူ ဖြေစီရင်သနည်း” ဟုမေး၏။ “မဟော်သဓာသုခမိန် စီရင်ပါသည်” ဟုကြားလတ်သော် ရှေးထက်အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် သေနကသုခမိန်ကိုခေါ်၍ ရှေးနည်းအတိုင်းပင်ပြန်၏။ သေနကအမတ်ကြီးလည်း “အရှင်မင်းကြီးငုံတော်မူ ပါဦး။ အထူးအခြား တစ်ပါးသော ပြဿနာရှိပါသေးသည်” ဟုလျှောက်၍ ပြဿနာ တစ်နည်းကို စီရင်ပြန်၏။

ဤလည်း ဘုရားလောင်းအား ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သတည်း။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကြာမျိုးငါးပါး = ကုမုဒြာကြာ၊ ကြာပုဏ္ဏရိတ်၊ ပဒုမ္မာကြာ၊ ကြာနီ၊ ကြာညို။
- ၂။ လွန်ကြီး = တုပ်ချည်ဆွဲဆိုင်းရန် လိမ်ကျစ်ထားသောကြိုး။
- ၃။ အတွင်းတော်မြဲမင်း = နန်းတော်ဆောင်အတွင်းတွင် အမြဲမပြတ်ခစားရသော မျိုးမတ်၊ ဝန် စသည်။
- ၄။ အလျင်လို = လျင်မြန်စေလိုသောအားဖြင့်။ အရေးတကြီး။
- ၅။ ကျုံးတော် = နန်းမြို့ကို ပတ်ရံတူးဖော်ထားသော မြောင်းကြီး။
- ၆။ ပြအိုး = မြို့ရိုးပေါ်တွင် အရပ်မျက်နှာတိုင်း၌ ပြာသာဒ်နှင့်တကွ ဆောက် လုပ်ထားသော အဆောင်။
- ၇။ တန်ဆောင်း = အမိုးတွင် အထွတ်တပ်ထားသော အဆောင်။
- ၈။ သူရဲခို = စစ်သည်သူရဲတို့ အကာအကွယ်ပြု၍ခိုလှုံရာ မြို့ရိုးထက်ရှိ အုတ် ထရံငယ်။
- ၉။ မုခ်တံခါး = အပေါက်ဝ။ တံခါးပေါက်။
- ၁၀။ အတန်တန်အတည်တည် = ထပ်ကာထပ်ကာ။ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန်။
- ၁၁။ ဆွေ့ဆွေ့ခူန် = တုန်လှုပ်ချောက်ချားသည်။